

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO
XX. évf. 261. sz. 1943. november 18 csütörtök

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Gróf Teleki Béla interpellációja és Ghyczy Jenő külügyminiszter válasza a délerdélyi magyar iskolák bezárásáról, a románok magyarelleses magatartásáról és jogtalan rekvirálásairól

A képviselőház tegnapi ülésén nagyjelentőségű interpelláció és erre külügyminiszteri válasz hangzott el. Gróf Teleki Béla, az Erdélyi Párt vezére intézett kérdést a miniszterelnökhöz és külügyminiszterhez a három délerdélyi magyar középiskola bezárása ügyében.

Az egész magyar közvélemény megdöbbenéssel és megbotránkozással értesült arról a tényről — úgy mond —, hogy a román kormány a nagyenyedi Bethlen kollégium főgimnáziumát, a brassói kereskedelmi fiú középiskolát és ugyanott a leánykereskedelmi tanfolyamot és a brassói református leánygimnáziumokat bezáratta. Az interpelláló hangoztatta, hogy erre a hírre megmozdult az egész erdélyi társadalom, elsősorban a kolozsvári főiskolai hallgatók, amikor a hírről értesültek. Szükségesnek tartja, hogy ezt az ügyet a Házban is szóvá tegye, mert ez a hallatlan eset nem egyedülálló, hanem csak egyik láncszeme azoknak a sorozatos intézkedéseknek, amellyel a román kormány pokollá akarja tenni a délerdélyi magyarok életét. Majd számadatokra támaszkodva ismertette, hogy romlott a délerdélyi magyar iskolák helyzete, ugyanakkor Észak-Erdélyben, ahol kb. egymillió román és elrománosodott magyar él, a középiskolák és népiszkolák tanulóiinak létszáma szaporodott. A felszabadulás után a magyar kormány a népiszkoláknál azt az állapotot tartja fenn, amit talált, tehát a felekezeti iskola megmaradt annak, ami a felszabadulás idején volt, állami pedig ott, ahol korábban is mint állami jellegű működött.

Es ezt az állapotot kívánja fenntartani a haború végéig. Helyesen és igazságosan jár el és messzemenően méltányosan a román nemzetiség szempontjából.

Magyarország és Románia között tárgyalások folytak bizonyos iskolai kérdésekben. Úgy látszik a románok a tárgyalásokat akarták kedvezően befolyásolni, más szóval presszionálni akartak a három középiskola bezárásával.

Mint már említettem — folytatta az interpelláló — a magyar iskoláknak ez az állandó zaklatása nem egyedülálló tünet, csak részlete a délerdélyi magyarok életének lehetetlenné tevésének.

Ismerjük a munkaszolgálat embertelen szovjet módszereire emlékeztető rendszerét. Romániában és nálunk is van munkaszolgálat, de ez nálunk megfelelő elszállással és elemzőkkel jár. Ugyanakkor Romániában a munkaszolgálat a rossz elhelyezés, rossz élelmezés és durva bánásmód miatt olyan súlyos és elviselhetetlenné válik, hogy az, aki nem

akar a munkatáborban elpusztulni, kénytelen átszökni a határon, teljes bizonytalanságban az anyagi és erkölcsi romlás útján hagyván családját.

Teleki Béla interpellációja további sorai még kiemelte a legutóbbi állatrekvirálásokat. Amikor néhány nappal ezelőtt kizárólag magyaroktól rekviráltak marhákat, tenyészállatokat, a kisgazda egyetlen tehénét sem kímélve. A legfelháborítóbb az, hogy ezekért különként elősúlyban, magyar pénzben kifejezve két és fél fillért fizettek.

Románia ugyanannak a szövetségesnek az oldalán áll, mint mi. Tűrheterlen, hogy magasabb szempontok diktálta fejelemzésünkkel visszaéljenek és amit az emberiség elvét arjuk szem előtt, koholt mesék retorziójaként magyarságunkat odaát irtják.

Interpellációm célja éppen az — fejezte be Teleki B. a gróf —, hogy kérjem a miniszterelnök urat és a külügyminiszter urat, hogy még fokozottabban kövessenek el mindent a kiszolgáltatott délerdélyi magyarság védelme érdekében és ha a kultúra diktálta eszközök nem használhatók, a legerősebb eszközöktől se riadjon vissza, ennek biztosítása érdekében.

Az interpellációt a Ház minden oldalán jobb helyütt szakították meg tiltakozó felkiáltások.

Általános figyelem közepette Ghyczy Jenő külügyminiszter emelkedett szólásra és az interpellációra a következőkben válaszolt:

A román kormány folyó évi október hó elején a nagyenyedi Bethlen kollégium református gimnáziumban, a brassói református leánygimnáziumban és a brassói fiú felső kereskedelmi és leány felső kereskedelmi iskolákban ellenőrelte a tanítását lefűggesztésé.

A román kormány ezen intézkedésének előzménye az, hogy az erdélyi és keleti részeknek az anyaországhoz való visszacsatolása után a román kormány ismétellen kérte a felekezeti oktatás bevezetését. Méltóztatik emlékezni arra, hogy a román kormány a trianoni szerződés által hozzászátolt területen a görögkeleti oktatást államosította. A magyar kormány a visszacsatolt területeken az iskoláztatás terén ezt az állapotot vette át és tartotta fenn. A román nemzetiségeket tehát semmiféle sérelem nem érte azzal, hogy felekezeti oktatása a mai napig nem vezetett el, mert nem nevezhetem most kisebbségi sérelemnek azt a rendszert, amely fennállott akkor is, amikor a magyarországi román nemzetiség többséget alkotó nép volt.

A felekezeti oktatás ha nem

vezetése Észak-Erdélyben azért sem lehet nemzetiségi sérelem, mert a román nemzetiség számára biztosítva van, hogy népiszkolai és középiskolai tanulmányait anyanyelvén végezhesse. Nagyon nehéz párhuzamot vonni az iskolakérdésben az észak- és délerdélyi helyzet között, mert Dél-Erdélyben magyarnyelvű oktatás kizárólag a még megérvő és az ottani magyarság által fenntartott kb. 180 felekezeti iskolában történik.

Magyarnyelvű állami iskola Dél-Erdélyben néhány elenyészően csekély számú állami iskolán kívül nincs, de magyarnyelvű oktatás ezekben az iskolákban is úgy szólván csak papiroson van meg, mert az ott oktató tanítók nagy része alig tud magyarul. Ezzel szemben Észak-Erdélyben a román nemzetiség számára a magyar állam tart fenn ezernél is több népiszkolát.

Minden nép számára az anyanyelven való oktatás egzisztenciális

kérdés. Ha tehát a román kormány Dél-Erdélyben a magyar iskolákat bezárja azzal az indokolással, hogy Észak-Erdélyben felekezeti oktatás nincs, az ott élő véreinket egzisztenciájukban rendíti meg, amivel szemben sem a magyar közvélemény, még kevésbé a magyar kormány közömbös nem maradhat. (Nagy taps a Ház minden oldalán.)

A magyar kormány az iskolakérdésben tárgyalásokat folytat a román kormánnyal és talán éppen most, amikor itt beszélek, helyetesen átnyújtja az itteni román követnek azokat a javaslatokat, amelyeket az ő javaslatokra válaszként adunk. A magyar kormány nagyon reméli, hogy az iskolakérdésben kedvező eredményre juthat a román kormánnyal, már csak magasabb szempontok tekintetbe vételével is és ezáltal talán újra megkezdhető lesz az oktatás azokban az iskolákban, amelyeket felszólalásom bevezető-

jében említettem meg.

Az állatrekvirálásokra vonatkozólag azt vagyok bátor választolni, hogy amikor tudomást szereztünk arról, hogy milyen körülmények között folyik állítólagos retorzió címén Dél-Erdélyben az állatrekvirálás, haladéktalanul értesítettük a román kormányt arról, hogy mi hasonló eszközökhöz fogunk fordulni. Eddig számbeli adatokat még nem mernék mondani, mert külképviseletünkől még nem érkeztek be a pontos jelentések. Kérem válaszem tudomásulvételét.

A minisztert válasza elmondása után a Ház tagjai lelkesen megélték.

A külügyminiszter beszéde után sorra kerülő interpelláló képviselők interpellációjukat egyöntetűen elhalasztották.

Tasnádi Nagy András elnök a Ház szerdai ülését röviddel 8 óra előtt beakasztotta.

Gomel és Korosten térségben nagy harcok dúlnak

A német ellenintézkedések éreztetik hatásukat ~ Lerosz szigetének helyőrsége kapitulált ~ A török külügyminiszter beszámolt kairói tanácskozásairól

A keleti fronton a szovjet megint támadási súlypontot változtatott. Ez a súlypont most Gomel körül van. Minden jel arra mutat — írja Serforius éjszakai helyzetjelentésében —, hogy a támadások célja Gomel városának kétoldali körülkerítése dél és észak felől. A szovjetnek erről a frontszakasztól kiadott jelentései tendenciájukkal megerősítik a német szakértő megítélését.

Gomel hetek óta a legsúlyosabb nyomás alatt áll, azonban a németek mindaddig szilárdan tartották, annak ellenére, hogy tőle délre és északra a most alkalmazott hadászati elveknek megfelelően visszavették a német állásokat, amelyek a Dnyeper Pripjet háromszögében már a Pripjet mocsarak keleti kiszögélését metszik. Érthető, hogy a bolsevista hadvezetés még a képmény tél beállta előtt szeretne valami hadászati előnyt kicsiholdni a mocsaras vidék közelségéből, de a német védelem a Pripjet torkolatnál hetek óta visszavert minden áttörési kísérletet, feljebb pedig változatlanul kézben tartja Gomel, amely ma előretolt német állása a középső front szakaszának.

A keleti arcvonalon minden jel arra mutat, hogy a német ellenintézkedések egyre inkább hatni kezdenek — állapítja meg a Német 11 katonai levelezője a szerdai hadijelentésben. A többiek között ezeket írja: Az időjárás általános romlása már csaknem minden arcvonalszakaszon benitolog hat a hadmveletekre, mind a támadó, mind a védekező vonalon. Amint többre kell értékelni azt a tény, hogy a német ellenintézkedések egyre jobban éreztetik hatásukat. Ezt még nem lehet minden fenntartás nélkül a Korosten térségben folyó harcokról mondani, ahol a szovjet hadvezetés legújabbban minden erejét összpontosítja. A szovjet csapatok helyzete helyenként veszélyessé kezd válni. Rendkívül érdekesnek kell tartani azt a körülményt, hogy a németeknek az eleinte helyi jellegű sikert Fastov térségében sikerült kiszélesíteni. Közvetlenül Zsitomir irányába halad egy másik német előretörés. Ezt a vállalkozást már eddig is olyan eredmény kísérte, hogy ennek hatása már most is éreztetővé vált a hadszínter egész déli szakaszán. Ennek a német ellentámadásnak a nyomása alatt a szovjet csapatok kénytelenek voltak távolabb

részen álló köteleket is ebbe a küzdelembe vetni, hogy a helyzetet megmentsék. Mindebből kitűnik, hogy a németek ismét saját kezdeményezésükkel indulnak el ott, ahol ez tervükbe beillik. Egyes szakaszokon a bolsevisták helyzete rosszabbodott, így Krivaj Bogtól északra, ahol az előretörés masszív módon erős volt és jelentékeny sikerre vezetett. A harcok harmadik súlypontja pillanatnyilag Szmolenszktól nyugatra van az Orsaba vezető vasútvonal mentén attól délre és északra. A szovjet csapatok itt kedden is támadtak és sok páncélos alakulatot vetettek be erős légi támogatással. Figyelemre méltó, hogy a szovjet csapatok estére már ismét kiindulási állásaikban voltak és egyetlen méternyi területet sem nyertek.

FONTOS TUDNIVALÓK

Hirdetmény a gyógyszerárak esti zárójáról.

TÓKÉS FOTO

TÖRÖKORSZÁG

felé változatlanul élénk figyelem irányul és nagy érdeklődés kíséri az onnan érkező híreket.

Ankarai jelentés szerint a török kormányt parlamenti csoportja kedden ülést tartott, amelyen Memendzsoğlu külügyminiszter beszámolt az angol külügyminiszterrel folytatott kairói megbeszéléseiről. A beszámoló után a képviselők kérdéseket intéztek a külügyminiszterhez, aki részletesen válaszolt.

Illetékes helyen nem erősítik meg azokat a híreszteléseket, hogy a szovjet ultimatív jellegű követeléseket terjesztett elő Ankarában a kairói értekezleten tanúsított török magatartással kapcsolatban.

Memendzsoğlu beszámolójáról hivatalos közleményt adtak ki.

Eszerint Memendzsoğlu török külügyminiszter a politikai helyzetéről szóló fejtegetésében a moszkvai értekezletről közzétett okmányból kiindulva rátért az angol külügyminiszterrel folytatott megbeszélésre. A török külügyminiszter ennek során megvilágította kormányzatának külpolitikai irányvonalát és azt az Angliával fennálló szövetségi szerződésből folyó kötelezettségek pontos figyelembevételével taglalta.

A török néppárt parlamenti csoportja egyhangúan, a török néppárt függetlenségi csoportja vita után hozzájárult a török kormánytól követett külpolitikához.

Az angol sajtó részben még mindig tartja Törökországgal kapcsolatban az eddigi feltevéseket. A londoni „Times” kedden vezércikkben foglalkozik Eden és Memendzsoğlu tanácskozásával s azt írja, hogy a tárgyalások legfőbb pontja a háború megrövidítésének égető kérdése volt.

A „Times” szerint a török közvéleményben lassú, de fokozatos változás észlelhető s a törökök mindjobban megbarátkoznak azzal a gondolattal, hogy előbb vagy utóbb nekik is hadba kell lépniük. A hadbalépés időpontja természetesen a török politika követelményeitől függ.

A „Times” a továbbiakban megállapítja, hogy Eden és Memendzsoğlu tanácskozásai kizárólag az angol-török viszonytal kapcsolatos kérdésekre terjednek ki, miután Törökország a hádi-selők felek közül egyedül Angliával áll szövetségi viszonyban. Amennyiben a megbeszélések során más államokat is érintettek, úgy ennek csak elméleti és tájékoztató jellege volt.

HULL
AMERIKAI KÜLÜGYMINISZTER

Moszkvából való visszatérése óta most tett hosszabb nyilatkozatot. Kijelentette, hogy a háború végéig egyelőre függőben kell hagyni az összes kérdéseket, amelyek a területi igényekkel és határrendezéssel kapcsolatosak.

Arra a kérdésre, alkalmazni fogják-e más felszabadított területeken is az Olaszországra nézve Moszkvában elhatározott megoldást (a szövetséges csapatok visszavonása után átmenetileg szövetségesek közötti bizottság intézi az államügyeket), Hull külügyminiszter kitérő választ adott és azt mondta, hogy mielőtt az ilyen problémák megoldására gondolkodik, be kell fejezni a háborút. Az e fajta kérdések semmiesetét sem gátolhatják a hadvezetést. Nem hagyhatjuk abba a háborút csak azért, hogy előbb megvitassunk 30 vagy 40 határrendezési kérdést — tette hozzá Hull külügyminiszter.

Az egyik újságíró megkérdezte a külügyminisztert, jött-e létre Moszkvában valamilyen megállapodás Finnországra nézve. A miniszter megint csak kitérő választ adott. „A finn-amerikai kapcsolatokban semmi új.”

FINNORSZÁG SORSA

még mindig nem áll tisztán. A finn állami propagandahivatal helyettes vezetője tegnap hivatalosan nyilatkozott a moszkvai értekezlettel kapcsolatban a finn kérdéssről. Nyilatkozatának lényege az, hogy Finnország nem tekinti magát sem úgynevezett „tengelyállamnak” — hiszen nem írta alá az erre vonatkozó paktumot — sem pedig „esetleges államnak”, noha így emlegették Moszkvában s így emlegette Sztalin is legutóbb. Felelős angol és amerikai nyilatkozat azonban még nem hangzott el. Ami Finnország jövő határait illeti, az orosz vélemény Sztalin beszédének elhangzása óta legalább annyira világos, hogy Finnországtól elrabolnák azt a területet, amelyet a moszkvai békében is elvettek.

Nem lehet azonban még tudni az angolszászok véleményét. Arról nincsenek még biztos értesülések, hogy alkalmazkodik-e Finnországra a feltétlen megadandó követelményét. Figyelmet érdemel az is, hogy Sztalin bejelentette: Észtország, Lettország és Litvánia — mint mondotta — rövidesen felszabadul. A három állam washingtoni külügyi képviselői azonban mindmáig nem kapták vissza útleveleiket.

Hogyan lehet tehát az orosz-amerikai álláspontot összehangba hozni? Semmiestre sem meggyőző erővel. Eden alsóházi beszéde szerint a kérdések egy részét nem oldották meg. Talán a keleti határ rendezése is a megoldatlan kérdések közé tartozik.

LENGYELORSZÁG SORSA

a másik kétséges pont. A lengyel emigránsok változatlanul kitartanak régi álláspontjuk mellett. Vladiszlav Neumann mexikói lengyel követ, amikor azt a kérdést intézte hozzá, hogy mit szól Umanski szovjet nagykövet kijelentéséhez az orosz-lengyel határral kapcsolatban, azt mondta, hogy Lengyelország határaitól egyáltalán nem lehet vitatkozni. A háború előtti Lengyelország határainak bármilyen megváltoztatása elentmondana az Atlanti Chartának, amelyeket pedig Roosevelt és Hull hoztak annakidején nyilvánosságra. Amikor a lengyel követnek ez a nyilatkozata Umanski tudomására jutott, a szovjet nagykövet azt válaszolta, hogy a kérdéshez nincs hozzátennivalója. Természetesen előre lehetett látni, hogy a Szovjet-Unió semmifele vitába nem hajlandó a lengyelekkel bocsátkozni.

OLASZORSZÁGBAN

úgy a déli, mint az északi részen nagy a politikai élénkség.

A fasiszta köztársaság Veronában megtartott első nemzetgyűlése kedden elfogadta az állami újjáépítés programját. Mussolini a következőkben foglalta össze az új állampolitikai jelszót: Guerra, republica, socialismo. (Háború, köztársaság, szocializmus.) A kiáltványt távirataink között bőven ismertettük.

Az angolszászok által megszállt déli részen Badoglio tábornagy a mult szombaton szakemberekből álló hivatalnokkormányt alakított, kedden este újból megváltoztatta a kormány összetételét és a hivatalnokok helyett ismét politikai és katonai személyiségeket vett be a kabinethe. A miniszterelnökség mellett Badoglio vette át a külügyminiszeri tisztséget is.

A kormányban két zsidó származású tagja is van.

A LIBANONI ESEMÉNYEK

De Gaulle pozícióját gyengítették, Giraudét erősítették. Egyébként Giraud tábornok — mint most ismeretessé vált — kedden este visszavonta lemondási kérvényét. A visszavonás oka az, hogy a francia felszabadító bizottság Giraud számos feltételét elfogadta.

Londoni jelentés szerint De

Gaulle tábornok és a francia felszabadító bizottság tekintélye az angolok és amerikaiak szemében a libanoni események következtében erősen csökkent. Angol körök fel fogása szerint az úgynevezett fran-

cia felszabadító bizottság csak abban az esetben számíthat egy külön szerződés megkötésére Libanonnal, ha lemond a mandátumról és sürgősen jóváteszi a súlyos hibákat.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli:

Keresztül északkeletre ellentámadással megfeszítettünk egy ellenséges betörést. Az ellenség előretörését az újonnan elfoglalt állás ellen megfeszítettük.

Zaporozszenél csapataink visszavetették az ellenséget egy Dnyeper-szigetről, sok foglyot ejtettek és fegyvereket zsákmányoltak.

Dnyepropetrovszktól délnyugatra és Krivoj-Rogtól északra visszavetjük a szovjet újabb támadását. Néhány helyi jellegű betöréstől eltekintve ezeket azonnal elrezteltük. Egy páncélos hadosztály kötelei ismételt eredményes előretörései során 25 páncélos és 12 löveget semmisített meg, illetve zsákmányoltak.

Zsitomir harci térségében mindkét ellentámadásunk jól halad előre. Az ellenséget szívós ellenállása ellenére több szakaszon visszavetjük.

Északabban, Korosztén térségében súlyos harcok vannak folyamatban.

Gomelnél a bolsevisták folytatják nagy erővel intézett áttörési kísérleteiket, miközben Gomelnél délnyugatra egy helyi jellegű betörés körül még súlyos harcok folynak, az ellenség többi támadásait helyenként elkeseredett közelharcban vertük vissza.

Lerosz védői megadták magukat

Berlin, nov. 17. Lerosz szigetének britékből és Badoglio-párti olaszokból álló védői letették a fegyvert.

Lerosz megadásával kapcsolatban az Interinf kiegyesítő értekezése szerint 3000 angol katonára s 5000 Badoglio-párti olaszra tette le a fegyvert a német csapatok előtt. Nagymennyiségű egyéb hadianyagon kívül 130 ágyút is zsákmányoltak. (MTI)

Berlin, november 17. (NTI): A véderő jelenti: A német hadsereg és légi haderő csapatai négy napos kemény és váltakozó küzdelem után — amelyeket a számban és fegyverben fölényben levő ellenséggel kellett vívnia, november 16-án elfoglalták Lerosz angol tengeri támaszpontot — A partraszálló csapatok foglyul ej-

Szmoleszktól nyugatra a nagy elhárító csata 3 napja is eredménytelenül végződött az ellenségre nézve. A számszerű fölényben levő szovjet csapatokat kemény harcokban visszavetjük. A betört ellenséges köteleket azonnali ellentámadással visszavetjük. Szmoleszktól északnyugatra a Nevel térségében az ellenség kemény nyomása állásaink ellen tovább tart.

A prekopi földszoroson vívott kemény elhárító harcokban különösen kitűntette magát két kaukázusi önkéntes zászlóalj.

Dél-Olaszországban egy az arcvonal keleti részén indiai csapatok által indított eredménytelen helyi jellegű támadás kivételével a nap általában nyugodtan telt el.

Egei tenger térségében az ellenség kedden 9 repülőgépet vesztett. Ebből 6 az egyik hajókaravánunk ellen intézett eredménytelen támadás alkalmával pusztult el.

Északamerikai bombázó kötelékek kedden légitámadást intéztek Norvégia területét ellen. A Norvégia ellen intézett támadások és a Franciaország fölött történt berepülések során 13 ellenséges gépet, köztük több négy motoros bombázót lelőttünk.

Brit repülőgépek kedden az esti órákban bombát dobtak Nyugat-Németországra. (MTI)

tettek kétszáz angol tisztet és egy tábornokot, a sziget angol főparancsnokát három ezer főnyi angol legénységet továbbá egy olasz tengernagy vezetésével álló háromszázötven tisztből és ötezer emberből álló olasz köteleket zsákmányoltak 16 nehéz angol légvédelmi ágyút, 20 kisebb légvédelmi ágyút, százhusz löveget és 80 léghárító gépfegyvert. A partraszállást megelőző harcokban a haditengerészet és légi haderő megsemmisített kilenc rombolót és kísérőhajót, két őrhajót két tengeralattjárót egy ágyúszáraz tizenkétezer tonnát kitevő négy kereskedelmi hajót s több kisebb utánpótlási hajót, egy cirkálózt és egy rombolót és két kísérőhajót megsemmisítő találat ért. (MTI)

A japánok újabb tengeri győzelme

Tokió, november 17. A császári főhadiszállás közlése szerint Japán tengerészeti repülő erők november 17-én napközben megtámadták ellenséges tengeri erőket a Bougainville-szigettől délre

eső vizeken s elsüllyesztettek három repülőgéphordozó hajót, három cirkálózt és még egy hadihajót, Japán részről a veszteség öt repülőgép.

Lettországban tíz korosztályt behívtak

Riga, nov. 17. Lettországban kedden elrendelték tíz korosztály behívását a szovjet ellen folytatandó harcra. Lettország az első balti állam, amely — válaszképpen a moszkvai értekezlet határozataira — elrendelte a részleges mozgósítást. A belügyek országos igazgatója, Dankers tábornok kedden délután a lett közigazgatás tisztviselőinek gyűlésén nagy beszédet mondott a rigai egyetemen s ekkor jelentette be az 1915-1924. évi korosztályok mozgósítását. Fel-

szólt az ülésen az önkéntes lett SS-hadosztály országos felgyűlése, Bangerskus tábornok is és kijelentette, hogy a tíz korosztály behívásával Lettország visszazserezte katonai felségjogait, amelyeket a Szovjet annakidején megvont tőle. Lettország, amelyet a moszkvai értekezleten már leírtak Sztalin számlájára, most saját népi haderejével és saját zászlója alatt indul harcra az annexióra törő vöröshadsereg ellen.

A köztársasági fasiszta párt első nemzetgyűlésének kiáltványa

Milánó, november 17. A köztársasági fasiszta párt első nemzetgyűlése Pavolini párttitkár elnöklésével vasárnap kiáltványt és általános irányelveket összefoglaló programot fogadott el, amely alapja lesz a jövőbeni köztársasági alkotmánynak. A kiáltvány kimondja a párt állástoglalását a háború folytatása mellett Németország és Japán oldalán a véderő győzelemig. Követeli a véderő gyors újjáépítését és az „árulásban” vétkesek példás megbüntetését.

A párt államépítő programja három részre tagozódik: alkotmányos és belső ügyekre, külpolitikai és szociálpolitikára.

Az első részben követelik a tör-

vényhozó gyűlés egybehívását a monarchia megszüntetése végett. Megállapítják a gyűlés összetételét. A törvényhozó gyűlés feladata lesz a szociális köztársaság kiáltása és az államfő kijelölése.

A külpolitikai részben követelik a hazának az idegen megszállás alól való felszabadítását és a 45 millió népi elűzésének biztosítását.

A szociálpolitikai rész szerint a köztársaság alapja a munka bármely faja. Az állam biztosítja a magántulajdont, de a magántulajdonnak nem szabad kizsákmányolónak lennie. A munkásoknak mindenféle ipari üzemben közre kell működniük a bérek igazságos megállapításában és a nyereségek

igazságos szétosztásában. A mezőgazdaságban a tulajdonos magán kezdeményezésének határa: a hiányos gazdálkodás. Ilyen esetben kizajlás és felosztás következik be.

A köztársasági fasiszta párt első nemzetgyűlése egyhangúan elfogadott feliratot intézett Mussolininál. A felirat szerint a fasiszta köztársasági párt Mussoliniban üdvözlözi azt a férfit, aki megmentheti a hazát, másodsor is összefogva Olaszország enyrgőit. Mussolini merész kiszabadításában a párt a Gondviselés jelét látja Olaszország jövő megszabadítására.

Pavolini párttitkár egyébként bejelentette a nemzetgyűlésen, hogy az új pártnak ezidő szerint 251.000 tagja van, valamennyien „kipróbált bajtársak”. (MTI)

Német cáfolat az ellenséges propaganda állításaira

Berlin, november 17. (TP) Az ellenséges propagandával kapcsolatban a Transkontinent Press diplomáciai szerkesztője a következőket írja:

Közvetlenül a moszkvai konferencia kommunikéjének nyilvánosságra hozatala után különböző angol forrásokból hírek repültek fel, amelyek semleges lapokban is helyhez jutottak. Ezek a hírek arról szóltak, hogy több német városban nagy nyugtalanságra és zavargásokra került a sor.

Azzal összefüggésben, hogy a moszkvai kommuniké Ausztriát megemlítette, úgy vélték, hogy főleg Bécsnek kell a vitába bevonni és ezért tömegtüntetésekről írtak, amelyek állítólag Bécsben zajlottak le, azután megemlítették, hogy rendőrcsapatokat szállítottak Bécsbe, amelyeknek az volt a feladatuk, hogy ezeket a zendüléseket elfojtsák.

Csak úgy mellékesen igen bőséges hírverést csaptak más német városokról is, sőt egy jelentést adtak közre, amely szerint Berlinben kihirdették az ostromállapotot.

Mindeseket a híreszteléseket teljesen az ujjukból szopták, amint arról a Berlinben működő külföldi újságírók és diplomáciai képviselők közvetlenül tájékozódást szerezhettek.

Nem kell hangsúlyozni, hogy ezekből a szörnyhírekből most sem igaz egyetlen egy sem, hogy sem Bécsben, sem Berlinben, sem pedig más német városban nem került tüntetésekre és letartóztatásokra a sor, sőt ezek az állítások annyira esztelenek, hogy Berlinben szükségessé sem tartották idáig a hivatalos helyreigazítást.

A mindennapi élet Németországban úgy zajlik le, amint a német lakosság a háborúnak eddig lezajlott négy esztendőjében megszokta. Az ellenségek bele kell törődniük abba, hogy a belpolitikai fejleményekre való számitás, amit oly szívesen táplált és táplál még most is, teljesen hiábavaló várakozás — hozoztatja a Transkontinent Press.

Titokzatos eset a svájci határon

Zürich, nov. 17. (MTI) A badeni Konstanzban két rendőrtisztviselő szombaton letartóztatott egy 20 éves német alattvalót nővérével együtt. Gépkocsin a rendőrségi őrsre akarták vinni. A letartóztatott fiatalember több levest adott le a rendőrökre s mind a kettőt a lövések megölték. Ezután nővérével együtt menekülni próbált. Menekülés közben nehézsúlyos rálőtt a járőrökre, de a golyók senkit sem sebesítettek meg.

A svájci határon a menekülő egy német határrendőrségi tisztviselő feltartóztatva és szintén a rendőri őrsre akarta kísérni. Elközben a fiatalember háromszor rálőtt a német határrendőrré, akik súlyosan megsebesítették, úgy hogy kórházba kellett szállítani.

A fiatalember most is menekülni igyekezett. Vasárnap sikerült „feketén” átjutnia a svájci határon. Krezlingenben egy kioszkban pénzváltó iránt érdeklődött. Egy járőrkéző egyenesen a

rendőrségre kísérte. Mindjárt első kihallgatása során bevallotta tettét.

A hatóságok most megvizsgálják az ügyet, hogy tisztázzák tet-

tének és menekülésének indtő-okait. A vizsgálat eredményétől függ, vajon kiszolgáltatják-e Németországnak.

DEBRECZEN 3 OLDAL 1943 XI. 18

a magyar mozilátogató közönség kultúrnyírójának emelése és bővítése is.

Szót a miniszter a nemzetiségi iskola és kultúrpolitikáról is. — Nemzetiségünk szabad vallásgyakorlatát — mondotta — nemcsak biztosítjuk, hanem hatékonyan támogatjuk is. Hasonlóképpen nemzetiségünk szabad nyelvhasználatát nemcsak biztosítjuk, hanem sajátos nyelvüket egyenesen védelmünkbe vesszük és szabad kifejezésre segítjük. Amikor sokszor gondolunk törekvésünk nemzetiségünk szabad anyagi és szellemi boldogulásának biztosítására és fejlődésére, mert hiszen hogy az egész világ természetesen és igazságosan találhatja, hogy nem feledkezhetünk meg e hazának legtöbb vereségséget szenvedett és legmostohább sorsú népéről, az államalkotó magyarságról sem, kötelességünk saját fajtánkról gondoskodni. Ez érdeke a Kárpát-medence összes népeinek és nemzetségeinek de magának Európának is. Ebben az államban ezer év alatt minden nemzetiségünk számbelleg száporodott, vallásában szabadon élt nyelvében, kultúrájában szabadon fejlődhetett. Ezért semmi más nem várunk, csak amennyit jogunk megkövetelünk, lojaltságot hűséget és együttműködést. Adja a közös haza ellen, arra a törvényt minden szigorával le kell sújtani. Ez nemcsak magyar, de európai kötelességünk is, a magyarság történelmi hivatásának további folytatása érdekében.

A kultuszminiszter beszéde után a tárca költségvetését általánosságban, majd részleteiben is elfogadták.

A debreceni rendőrség fogdájából megszökött betörő cigányt halálra ítélte a szatmári törvényszék rögtönítelő bírósága

Részletesen beszámoltunk arról, hogy Varga János cigányt, akit betöréses lopások gyanújával fogott el a debreceni rendőrség és esti órákban a fogdája ablakának vasrácsát kifeszítve a kőfalon át egy fiatalkori társával együtt megszökött, a szatmári rendőrség elfogta. Varga Debrecenből megszököve az érményfalvai vonatra szállt, útközben a vonaton is lopásokat követett el, majd összesikerkedett Kolompár Istvánnal, akivel Nagykárolyban követtek el több betörést. A zsákmányt Szatmárra szállították és ott kísérelték meg értékesíteni, szállásadójuk azonban a zsákmányt elfogta. Egyik szatmári kocsmába vitték a lopott holmi megmaradt részét, ahol értékesíteni akarták azt, mikor a rendőrség rajtuk ütött és elfogta a két betörőt.

Dr. Nagymajtényi Ferenc rendőrfőkapitány előtt Varga János és társa részletes beismerő vallomást tettek, úgy a debreceni fogdából való megszökés, mint különböző betörések ügyében Kiderült, hogy Varga János Hajdúmegyében több községben követett el sorozatosan betöréseket.

Varga János és társát a szatmári törvényszék rögtönítelő bírósága vonta felelősségre elcsúszás idején elkövetett betöréses lopások miatt.

Elsőnek Varga Jánost hallgatta ki az elnök, aki Lakatos és Balász áinéven bujkált a hatóságok elől, 37 éves, törvénytelen születésű, vadházas, törvénytelen gyermekei vannak, de ezek nem az ő nevét viselik. Legutóbb egyik debreceni téglagyárban volt alkalmazásban, iskolába nem járt. Még a román megszállás alatt 1928-ban éppen a szatmári törvényszék íté-

te el először. Utolsó ítéletének ki-töltése közben a nyíregyházi rab-kertből megszökött, mert azt hal-lotta, hogy beteg a felesége.

Utána hat hónapig dolgozott a székelyföldi vasútépítésnél. Be-csületes útra szeretett volna térni — mondotta — de barátai ro-konai egyrésze nem hagyta nyug-ton, az ő kényszerűnek engedelm-skedett, amikor felvette a Lak-atos János nevet és lopásokat, betöréseket követett el. Emléke-zete szerint három helyen tört be Hajdú megyében, de az iratok sze-rint 10 betöréssel gyanúsítják, október végén elfogta a „csendő-rő” és a debreceni rendőrség fog-dájában helyezték el. Ott ágydesz-kája segítségével kifeszítette az ablakrácsot és megszökött. A Szatmár felé menő pesti sebesvo-natra lopódzott és elcsúszás idején egy magát puderező hölgy tárcá-ját elemelte. Giváconson találko-zott Kolompárral, együtt követ-ték el a nagykárolyi betöréseket. Személyi okmányokat is lopott egyik szatmári italmérésben. A státiáriumból hallomásból tud, de nem érti mi az.

Kolompár István, aki mint Var-ga, szintén sármunkás 18 éves ko-ra óta élete nagy részét fogdáka-ban töltötte, több büntetését á-néven ilté ki. A státiáriumból szintén hallott, de úgy tudta, hogy csak azt akasztják fel, aki éjjel egy óra után lop.

A perbeszédet elhangzása után a rögtönítelő bíróság Varga Já-nost négy rendbeli, Kolompár Ist-ván kétrendbeli elcsúszás alatt el-követett lopás büntetésében talál-ta bűnösnek és ezért mindkettő-jüket köztételtől halálra ítélte. A vádlottak kegyelemért folyamod-tak.

Szinyei-Merse kultuszminiszter bejelentései a képviselőházban

A szociális gondoskodást szolgáló új költségvetési tételokről, a magasabb tanügyi állások szaporításáról, a polgári iskolai tanárság helyzetének javításáról, az iparos tanoncoktatás, egyetemi jóléti intézmények, tanyai népoktatás támogatásáról — Törvénytervezet készül a műemlékek védelméről, a levéltárakról — Kolozsvárt felállítják a honfoglalás korabeli magyar régészeti tanszékét

A képviselőház tegnap tárgyalta a kultuszminiszter költségvetését. Minden párt több szónokot állított a vitába.

A felszólalásokra Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter válaszolt. Beszédében hangzott, hogy a tárca költségvetésének új tétel a szociális gondoskodást szolgálják. Rámutatott arra hogy az utolsó évtizedben milyen szociális kérdéseket kellett megoldani a kezdő tanerők megélhetésének biztosítása érdekében. — A mostani költségvetésben a hosszú szolgálatú bíró kiváló tanerők érdekében szaporították a magasabb állásokat. Komoly lépéseket tett a polgári iskolai tanárság helyzetének javítására. Jelentős többletet irányzott elő a hitoktatók díjazására is. Külön támogatásban részesíti az erdélyi szerzetes iskolákat. Új összegek jutnak az iparos tanoncoktatás, az egyetemi internátusok, menzák és egyéb iskolai jóléti intézmények, tanyai népoktatás, az iskolaorvosi intézmény és iskolán kívüli népművelés céljaira. Vég-eredményben a közvetlenül szociális célt szolgáló többlet az előző évi költségvetéssel szemben hét és félmillió pengőt tesz ki.

Igen jelentékeny többletet irányzottam elő — mondotta a miniszter — vallási célokra. Viszont szerény rész jutott az új tételből a magasabb művelődésnek, a művészetnek, tudományoknak, egyetemnek. Először szerepel a költségvetésben a saját főiskola támogatása. A beruházások összege nagyjában a múlt évi keretekben mozog. Új építkezésekre azonban nincs mód. Egyelőre csak a megkezdett befejezésére törekszünk. A miniszter bejelentette, hogy számos alapvető fontosságú rendezés törvénytervezet előkészítése van folyamatban. Törvénytervezet készül a műemlékek védelméről, a levéltárakról, a csi ki magánjainak rendezéséről. A készülő rendeletek között szerepel az országos színházi kamara, az országos filmkamara szervezése is. A magyar vidék zenei életének egységes irányelvek szerinti megszervezését is célul tűzte ki. Szükségesnek látszik bizonyos mértékben a tantervi és tankönyvi revízió is. Napirenden van az új polgári iskolai tanterv átoldozása.

A miniszter ezután részletesen foglalkozott az iskolapolitikával. A népoktatásról — mondotta — kultúrpolitikai programomnak abból a vezérgondolatából indulok ki, hogy mindazt, amit a nép széles rétegeinek szellemi, erkölcsi felemelése és erősítése érdekében áldozunk, végeredményben az egész nemzet erősítését és jobb jövőjét szolgáljuk. E téren a templomok és lelkészek mellett az ország 12 ezer népiskolájára és 36 ezer tanítójára hárul a leg-szebb feladat. Hogy ezt a feladatot eredményesen megoldhassák, meg kell teremtenünk az anyagi és szellemi feltételeket is. Az anyagi feltételek tekintetében még sok hiány mutatkozik, több-ezer tanterem és tanítólakás építésére lenne szükség. Egyelőre azonban csak a legbátrabb hiányok megszüntetésére van gond. Ezután foglalkozott a tanítóhiány kérdésével. Tudja, hogy ennek részben gazdasági okai vannak. A kormányzat igyekszik a bajokon segíteni, amennyiben a rendkívüli időkben az állambiztosítás ezt megengedi. Feladatának tekintve a megfelelő tanítói lakások építését is. Az iskolán kívüli népművelés feladatai megsokszorozódtak. Bekapcsoljuk a magasabb népművelési munkába a tudományegyetemeket és ország-szerte kiépítjük a szabadegyetemi előadásokat. Az iskolán kívüli népművelés legfontosabb eszköze az olvasás. Számos új népkönyvtárat állítottunk fel s gondoskodunk a népkönyvtárak anyagának gyarapításáról. Esz-

ményem — mondotta — a lélek-emelő olvasmányt szívesen for-gató falusi magyar.

Az egyetemi oktatásról szólva rámutatott, hogy több olyan tan-székét szervezett, amelynek fel-állítását az élet követelményei tették szükségessé. A legköze-lebbi időben Kolozsvárt felállít-ják a honfoglalás korabeli magy-ar régészeti tanszékét. Régi hiányt jelentett, hogy ennek a sa-játos magyar tudományágnak egyetlen egy magyar egyetemén sem volt tanszéke.

Műemlékeink megfelelő vé-delméről is gondoskodás történt. A művészetéről szólva hangzott, hogy minden erkölcsi és anyagi támogatást meg kell adni művé-szeink számára, hogy rátaláljan-nak arra az útra, amelyet a ma-gyar régészet és a magyar nép egyetemessége által megörözött emlékek kijelölnek. A világon a magyarországi közgyűjtemények-ben van a legszebb népvándorlás-kori művészeti anyag. Szükséges, hogy erről önálló népvándorlási múzeumot létesítsünk.

A magyar filmgyártás színvo-nalának emelését szükségesnek tartja, ehhez azonban szükséges

A Kormányzó Úr által alapított örökös lötenyészti vándordíjat ünnepi ülésen adta át Békéscsabadán a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara

A Kormányzó Úr öfóméltósága 1941. évben egy rendkívül értékes örökös lötenyészti vándordíjat alapított a Tiszántúli kis lötenyész-tőinek jutalmazására és ennek oda-ítélését a Tiszántúli Mezőgazda-sági Kamara elnökségére bízta. A vándordíjat az 1943. évre vitéz Homoki Lajos füzesgyarmati kis lötenyészőnek ítélte oda a kamara elnöksége. Az átadás a mai időkhöz mért szerény keretek között, de azért tartalmilag mégis, értékes ülés keretében folyt le. A kitüntet-tettek a vándorserleg a Békés-vármegyei mezőgazdasági bizottság ülésén adták át, amely november hó. 14-én folyt le Békés-csabadán.

Dr. Geist Gáspár vármegyei mezőgazdasági bizottsági elnök meg-nyitóját a Tiszántúli Mezőgaz-

dasági Kamara elnöke, gróf Desseffy Aurél adta át a vándor-díjat elismerő és az időszerű gaz-dakérdésekre is kiterő beszéd ki-sérletében a kitüntetettek. Rámu-tatott a kamara elnöke arra is, hogy a vándordíj elnyerése a nyertest továbbra is elkötelezi a lö-tenyészti fejlesztésének előbbre vitelére.

A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület székházának nagyter-mét szülfalásig megöltő gazda-közönség élénk tetszés mellett hallgatta meg ezután vitéz Szluha Ferenc m. kir. méneskari ezredes értékes szakelőadását, amely a népies lótrózkönyvezésről nyuj-tott felvilágosítást a gazdáknak. Ezután a vármegyei mezőgazda-sági ülés a rendes tárgysorozatot tárgyalta le.

A Tiszántúli Református Egyházkerületben tanítóhiány van

Erdekes adatok az egyházkerület elemi iskoláiról.

Szűcs János igazgató, egyház-kerületi népiszkolai előadó nagy-on érdekes jelentés állított össze a Tiszántúli Református Egyházkerület népiszkoláinak életéről.

Elsősorban is általános jelen-ség az egyházkerületben a tanítóhiány. Sok állást nem tudnak betölteni. A debreceni egyház-megye területén ruhátlanág és labbeli hiány miatt panaszok-nak a tanítók. Ez is egyik oka az iskolalátogatások hiányának.

Számos helyen kívánások merülnek fel az elemi iskolás tankönyvekkel kapcsolatban is. Az Egyetemes Konvent is also négy osztály könyveinek jórészt átoldoztatja az új tanítási terveknek megfelelően. A VII és VIII. osztályok részére készen van az olvasókönyv, több más könyv előkészületben van.

Nagyon sok helyen a tanítók katonai szolgálatra vonultak be s helyettük vagy a lelképászto-rok vagy a négy középiskolát végzett egyének tanítottak.

Nagyon sok érdekes statisztikai adatot tár fel Szűcs János jelentése. Ezek közül az alábbiakat közreadjuk.

Az egyházkerület létszáma 1.248.363. tavaly óta 14 ezerlek-

kel, 17.530 lélekkel szaporodott. Az egyházkerületben 568 egyházközösség van. Ezekben 991 iskolaépület áll fenn 1660 tanteremmel. A férfi tanítók száma 1023, a nőtanítóké 671, lelkészian-tó 6 működik, összesen tehát 1700 tanító van az egyházkerületben.

A református 6-14 éves tan-kötelesek száma 171.602 közülük 98.476 református iskolába jár. Iskolakerülő mindössze 714 akad az egész egyházkerületben.

Az iskolafenntartási alap értéke 1.505.669 P, az iskolai árva- és segélypénztár 80.685 P vagyonnal bír. Az egyházkerületben 826 ifjúsági egyesület működik, az ifjúsági könyvtárak száma 473, a tanítói könyvtáraké 444.

Az egyházkerületben református népoktatásra fordítottak 3.227.036 pengőt tisztán egyházi forrásból és 4.174.810 pengőt államszegélyből, 753.968 pengőt közösi segélyekből, összesen tehát 8.155.814 pengőt, a múlt évi összegnél 1.415.177 pengővel többet. Ide lehet még számítani a vallásoktatásra fordított 325.272 pengőt, úgyhogy végeredményben az egyházkerületben a népoktatásra fordított összeg 8.481.086 pengőt tesz ki.

Jelöljék meg Csokonai szüleinek sírját

Nem új gondolat, az amit most felvetek, de mert régi, annál inkább nem lenne újság, ha egyszer végre meg is valósulna.

Régen a „Debreceni Szemle”-ben — Kardos Albert írásából olvastam, hogy Csokonai szülei jeltelenül a költővel együtt pi-hennek. Ugyanis mikor Csokonai-nak síremlékét felállították, elfelejtkeztek arról, hogy a szülők nevének is felvéssék, illetve fel-öntessék az emlékműre. Talán akkorra fejfájuk is elkorhadt a költő nagy fényében az akkoriak előtt elmosódott szüleinek hal-tvány arnyai. Ha másutt lennének is eltemetve, akkor is már nevüknek márványba vésvé kellene lenni, így talán az elmaradt ün-nepeségek helyett a múlt egy té-vedését helyre lehetne hozni, egy két koszorú árából kifutná, nem is lenne stíltalan talán, ha a pira-mis aljára csak egy újságlapnyi fekete, vagy szürke márvány ke-rülne-e sorokkal:

Itt nyugszanak a költő szülei, Csokonai Vitéz József és neje Diószegi Sára - Béke poraikra. Addig is lelki szemem előtt egy papírlap jelzi, hogy itt:

E sír takarja a költő apját, S bánatos könnyes édesanyját, Porladó karja itt öleli át, Muzsáktól csókolt drága fiát...

Még ha nem lett volna is oly önfeladkozó anya, az idő szépít de az volt, érdemül, ki szeretettel várta haza a vissza-visszatérő vándort, kinek karjai közt utolsót sóhajtott Debrecen nagy szülőtt-je.

Mit szólna szülei jeltelen sírjá-hoz „Ha most feltámadna s el-jönné közzétek”. Nem szabad to-vább késlekedni — legszebb for-mája a költő születésének 170 ik-évében a megemlékezésnek — ha szüleinek sírja tovább nem ma-rad jeltelen.

Az összeg azt hiszem Debrecen társadalmának adományából huszonnégy óra alatt összegyűlt. — Nagy időhöz méltó gyors tett lesz. Tegnap kellett volna, holnap már késő.

Az utóbbi időben felvetik a kérdést, hol lenne a költő sírjának legjobb helye? Sokan úgy vélik, hogy a köztemető rendjébe beilleszthető. Én és sokan, talán többen vannak azon a véleményen, hogy kár a sírt háborgatni, szép, talán szép lenne a közteme-tőben, de ha ott marad a régi temetők romantikájából is mara-rad egy darab. El sem tudom

képzelnem más helyen, mint ahol van. Ugy odataroznak a sírhoz azok az öreg fák, hogy néznie ki nélkülülk.

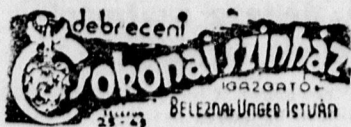
Lehet pár évtized múlva eltűnik a Hatvan-utcai temető, a hol-tak helyt adnak az élő város fejlődésének, de Csokonai sírja a szép villáktól övezve is, régi fál-vai egy darab a régi Debrecenből. Dessef Emil.

Az algiri bizottság Ausztriáról

Algir, nov. 17. (Bud. Tud.) A francia felszabadítási bizottság szerdán De Gaulle elnökével ülést tartott, amelynek befejezése után a következő kommuniké adta ki: A felszabadítási bizottság tudomásul veszi az amerikai, orosz és angol kormány Ausztriára vonatkozó moszkvai határozatát Ebből az alkalomból egyhangúlag leszögezik azt a tényt, hogy Franciaország mindenkor Ausztria függetlensége mellett foglalt állást. A bizottság nem kételkedik abban, hogy az osztrák hazafiak szolgalmi kívánság füg-gtelenségük ügyét, maguk is részt vesznek országuk felszabadításában.

— A világ legnagyobb könyve a bécsi domonkánusok templomában van. A könyv 1424-ből származik és a domonkánusok kriptájában nyugvó halottak jegyzékét tartalmazza. Külöleg hatatnias szek-rényhez hasonlít, lapjai négy láb magas és három láb széles pergammentel bevont fatáblák, melyek vasékeken forognak.

SZÍNHÁZI MŰSOR:
Csütörtökön este: Fekete Péter Bérletszűnet.
Pénteken este: Fekete Péter. A) bérlet.
Szombaton délután: Cigány-szerelm. Fülöp helyyárak.
Szombaton este: Fekete Péter. Bérletszűnet.
Vasárnap délután és este: Fekete Péter. Bérletszűnet.

Megemlékezés a színházban Csokonai születésének 170-ik évfordulóján

A Csokonai Színházban Csokonai Vitéz Mihály születésének 170-ik évfordulóján megkapóan szép megemlékezésül **Badóczy István** a társulat drámai hőse, mondotta el Oláh Gábor színpompás költői nyelvezetű írását, Csokonai Vitéz Mihályról.

— Az ember legdrágább, leg-hatalmasabb érzéseinek énekes volt. Szerelmet dalolt és szabadságot, nemes emberiséget és idealközpontú kultúrát. Életének paradoxona volt, hogy ő, a szegény halálraírt tüdőbeteg, az egészségesek életörvénnyé fegyverjé és lobogatója volt. Tündéri hangszerén soha nem hallott lágyassággal, színességgel és zuhatagos ömléssel zengett-csattogott a magától mámoros ifjúság. Örök hajnal rózsaszínében mosolyog költészet: tündéri kert, tele rózsával, tele nárcisszal, tulipánnal, jázminnal, violával. Ő a nyugati, a versaillesi rokokónak a magyar pusztákra sodort aranyos szárnyú pillangója, aki mámoros tévovassággal ring a virágokon. Ő az emberiség magyar alakja öltözött futárja, aki századokkal előre jelenti be a következő napokat, elfővődött csodákát — írta többek között Csokonai Vitéz Mihályról az azóta szintén elköltözt Oláh Gábor és **Badóczy István** nemesveretű művészetével, nagy hatást kelte adta elő a költő szavait a költőről, a megemlékezés estéjén.

Ma este pontosan 7 óra-kor kezdődik a Janigro-Csiby szonáta-est

A Zenekezdők Köre ma este tartja harmadik jótékonycélú bérleti hangversenyt, melynek szereplői: a világhírű gordonkaművész **Janigro Antonio**, a párisi, római és nápolyi Grand-prix-nyertes, aki fiatal kora ellenére is jóformán az egész világot végighangversenyezte — és dítőri **Csiby József** zeneakadémiai professzor és zongoraművész. A két fiatal művész a gordonka-szonáta irodalom egyik gyöngyét: Beethoven örökértékű A-dúr szonátáját, továbbá a nagy impresszionista mester Debussy egyetlen gordonka szonátáját is bemutatja.

Kérjük tagjainkat, akik jegyelt a Bertók-féle könyvkereskedésben (Piac u. 4. sz.) még nem vettek át, ma délután fél 2 óráig okvetlenül váltsák ki. Az esti pénztárnál, melyet félhat órákor nyitunk ki, már csak napi jegyeket árusítunk.

Továbbá kérjük a közönséget helyét mindenki 7 óra előtt foglalja el, 7 órákor a termet lezárjuk.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Tel. 25-45 Igazgató: Unger István
Kassza: u. u. 1014. este 1017-kor.

Csütörtökön bérletszűnetben és a következő napokon:

Fekete Péter

Budapestben 150 előadást megért operettújdonás.

Fizetésük kétszerezését kapták karácsonyra a kassai városi tisztviselők és alkalmazottak

Kassa város vezetősége szociális szempontból példamutató határozatot hozott. Javasolta a város polgármestere, hogy mindazoknak, akik a város szolgálatában állnak 1943 január elseje óta — még az erdőkitermelő munkások is — kétszeresre emelkedő karácsonyi segélyt adjanak. Több száz családot érint a kassai polgármester javaslata és 567.000 pengő kiadást jelent a városnak. A kisgyűlés egyhangúlag elfogadta a polgármester javaslatát.

Ez pedig úgy szól, hogy minden városi tisztviselő, alkalmazott, munkás, beleértve a szlovákiai erdőgazdaságban foglalkoztatottakat is, a belügyminiszterium alá rendelt számvevőség, a tisztifőorvos, a tisztiorvosok, a városi orvosok, az útalap, az üzemek alkalmazottai, munkásai karácsonyi segélyben részesítendők.

Ugyancsak karácsonyi segélyt kell folyósítani a hadbavonult városi alkalmazottak, továbbá a most folyó világháborúban hősi halált halt, vagy eltűnt alkalmazottak, munkások özvegyei, árvaí, vagy más hozzátartozói számára. A

A debreceni Szabadegyelem előadássorozata az 1943-44. tanévben a Déri-Múzeumban

Pénteken délután 5 órakor nyílik meg a Tisza István Tudományegyetem Szabadegyetemének idei előadássorozata, dr. **Hankiss János** vallás és közoktatásügyi államtitkár, egyetemi ny. r. tanár előadásával, melyen a kitűnő kultúrpolitikus a Magyar városi kultúra címen tart előadást. Utána 6 órakor dr. **Csilléry András**, egyetemünk kitűnő tudós professzorának előadása következik, amelyben Hatvani professzorral szól.

Ez az előadás bevezetője annak az előadássorozatnak, amelyben a Szabadegyetem bemutatja Debrecennek a debreceni pantheont, a város szellemi nagyságait.

Az értékes és kitűnően összeállított program többi pontja folytatja a múlt évben megkezdett világirodalmi sorozatot s bennük ebben az évben a görög tragédia, Dickens Károly és az orosz klasszikus dráma kerülnek sorra. Új gondolat továbbá a tanfolyam életében, hogy az idei évvel megkezdődnek rendszeresen a mező és erdőgazdasági előadások.

A részletes program a következő:

Megnyitó előadás november hó 19-én, délután 5 órakor. Tartja: dr. **Hankiss János** m. kir. vallás- és közoktatásügyi államtitkár, egyetemi ny. r. tanár. — 6 órakor: dr. **Csilléry András** egyetemi ny. r. tanár: **Hatvani professzor**.

November 26-án: dr. **Tankó Béla** egyetemi ny. r. tanár: **Kant élete és bölselete.** — Dr. **Orsós Imre**: **Háborús börtöntalmak és elhárításuk.**

December 3-án: dr. **Tankó Béla** egyetemi ny. r. tanár: **Kant élete és bölselete.** — Dr. **Szabó Árpád** egyetemi ny. r. tanár: **A görög tragédia.**

December 10-én: dr. **Soós Béla** egyetemi ny. r. tanár: **Méliusz Péter.** — Vitéz **Tikos Béla** m. kir. erdőtanácsos: **Alföldi fásítás.**
December 17-én: dr. **Hank Olivér** a Tiszántúh Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója: **A szántó-földi öntözés elméleti és gyakorlati kérdése.** — Vitéz **Tikos Béla** m. kir. erdőtanácsos: **Alföldi fásítás.**

Február 4-én: dr. **Gulyás Antal**

APOLLO
filmszínház
Az idény leglátványosabb filmvígjátéka!
SZIÁMI MACSKA
Főszerepben:
Szelezky Zita, Bilicsi, Hajmássy és Erdélyi Mici
Előadások: 3, 5 és 7, vasárnap délelőtt 11 órákor is

hősi halált halt, vagy eltűnt alkalmazottaknál, munkásoknál a karácsonyi segély a tényleges szolgálatban élvezett illetmény alapján állapítandó meg.

A karácsonyi segély mérve tekintetben a javaslat kimondotta, hogy az a tisztviselőknél, minden rendszeresített alkalmazottnál a kiegészítő szolgálók bezárólag a havi törzsfizetés és családi pótlék — lakbér nélkül — 200 százaléka. A nem rendszeresített állásban levők — a kiegészítő villamoskalauzok és a szellemi szükségmunkások —, továbbá a munkások egyévi szolgálat után, ha nőtlenek, vagy hajadonok 200, a gyermekeken nők 240 pengő karácsonyi segélyben részesítendők. Ezeknél minden 16 éven aluli ellátatlan gyermek után a segély 30—30 pengővel növekszik. A törvényhatósági útalap alkalmazottai a különmunkaállomány és a karácsonyi segély közötti különbözetet kapták.

Abban az esetben, ha a házastárs is városi szolgálatban áll, a magasabb illetmény után fizetendő a karácsonyi segély.

egyetemi m. tanár, mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár: **Nóvényi megbetegedések.** — Dr. **Hegyi Tibor** gimn. tanár: **Színháztudomány.**

Február 11-én: dr. **Szabó Árpád** egyetemi ny. r. tanár: **A görög tragédia.** — Dr. **Kaszinecz István** áll. gimn. tanár: **Az orosz klasszikus dráma.**

Február 18-án: dr. **Jausz Béla** a debreceni m. kir. középiskolai tanárképzőintézet gyakorló gimnáziumának igazgatója: **Egyéni és köznevelés.** — Dr. **Arany Sándor** egyetemi c. ny. r. tanár, mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár: **A talajok rögszerkezete.**

Február 25-én: dr. **Fest Sándor** egyetemi ny. r. tanár: **Dickens Károly.** — Dr. **Elekcs György** egyetemi m. tanár: **Weszprém István, a híres debreceni orvos.** — **Március 3-án:** dr. **Szondy György** tanügyi főtanácsos: **A költészet és az állatvilág (szavaltatokkal).** Dr. **Boldisár Kálmán** ny. r. városi főjegyző: **Debrecen régi kultúrája és élete.**

Március 10-én: dr. **Pukánszky Béla** egyetemi ny. r. tanár: **Rilke a modern német költő.** — Dr. **Pap István** egyetemi m. tanár, áll. gimn. tanár: **Finnország.**

Március 17-én: dr. **Szadeczky Kardos Tibor** egyetemi ny. r. tanár: **A magyar mezőgazdaság adóterhel.** — Dr. **Milleker Rezső** egyetemi ny. r. tanár: **Afrika.**

Az előadások teljesen ingyenesek. Kezdeté délután 5 órakor. A második előadás pontosan 6 órákor kezdődik. A +tel jelzettek az Országos Közegészségügyi Egyesület előadásai. A -gal jelzettek vetített képek előadások.

Hirdetmény a gyógyszerárak esti zárójáról

Értesítem a város közönségét, hogy a 160—1939 B. M. számú rendeletben biztosított jogomnál fogva a Debrecen város területén működő gyógyszerárak esti zárójárát f. évi november hó 15-től 1944 évi március hó 31-ig bezárólag, esti 7 óra helyett 6 órában állapítottam meg.

Ezen rendelkezésem a gyógyszerárak ügyeleti szolgálati idejét, valamint ünnepi zárva tartását nem érinti.

Dr. **Kölcsey Sándor** sk. polgármester.

HUNGARIA
filmszínház
MA ELŐSZÖR!
A magyar filmgyártás legújabb sikere:
Boldogság a vége
Főszereplők:
Bordy Bella, Perényi László, Somlay Arthur, Berkli Lili, Rajnay G. és Pethes Ferenc.
Előadások: 5 és 7 órákor.

A közönség szava Zárórárovidítést kérnek a fodrászok

Közönség című rovatban sok igazságtalanság talált orvoslást és ezért bátorodom sok szenvedő társam nevében azokról az elfelejtett igazságról írni, akik neve Fodrasz. Minden szakmában legyen, az ipari versenykedelmi, történetek intézkedések a záróra rövidítésében, csak a fodrázsmesterek hiába kérik ezt, pedig tudvalevő, hogy nálunk kell legtöbb fűtőanyag és villanyáram, hiszen reggel 7 órától este 7 óráig megszakítás nélkül nyitva vagyunk.

Az ebédet is csak úgy fogyasztuk el az üzletben amennyiben a munkaidő vendégek nemléte alatt pár percnyi időt szakítunk, de ez sajnos mindig bizonytalan időben adatik.

Mert ma mindenhol kevés a munkaerő váltási ebédszünethez. Így tehát napi 12 órát töltünk munkahelyünkön, ami sokszor meg is hosszabbodik.

Hogyha érvényes még az a felhívás a takarékoságra igazán nem értjük, hogy miért nem történt intézkedés erre vonatkozólag.

Az igazságos elrendelés reményében vagyunk **Fodrászok.**

Ne kelljen órákat várni a már engedélyezett fiamennyiség kiváltására

Milyen tisztelt Szerkesztő Úr! Nagyon kérem méltóztasson b. lapjában felhívni a méltóságos Polgármester Úr figyelmét a túzfia kiváltásának nehézségeire. Ugyanis ha már megkapjuk arra az egy méter túzfia kiváltására az engedélyt, ne kelljen a városi faraktárban két napot is eltölteni, amíg hozzájutunk a kiutaláshoz. Reggel 6 órára már sorban állunk a pénztárnál, de délután 3 órakor még nem jutunk a fa kiutaláshoz. Családbányak gyermekeiket zárják be és ebben az esetben is rossz ruhában is bővelkedő világban csak betegre fagyoskodnak. Vétellenül volt ott olyan családapa, aki már második napját töltötte ott és csak nagy hangoskodással jutott a pénztárhoz, zárás előtt. Ennek a családapának két napi keresete ment rá az egy méter fára, a fa árán kívül. Jónagom beteg asszony vagyok és egy ismerősöm, kinek férje hadbavonult, abban az elővben részesült, hogy rövid idő alatt bejutott és megkértem, kérné ki az én fiatalnyomat, de a pénztáros úr visszadobta az értesítést, hogy mindenki maga jöjjön ide. Ilyen helyen legalább két pénztárnak kellene lenni, ahol gyorsan és nem oly lassú tempóban, mint az most megy, inéznek el a faügyekeket. Tessék elképzelni, mit jelent kora reggeltől délutánig és másnap is fagyban vagy esőben kint állni. Csak betegséget szerez az ember. Az ilyen várakozások aztán termelik az influenzát és a tbc-t.

Aláírtás.

Bonyodalmak a DVSC-mérkőzések elővételi jegyei körül
Kaptuk a következő levelet: Tisztelt Szerkesztő Úr! Kérem, szíveskedjen szóva tenni azt a sok nehézséget és bonyodalmat, mely a DVSC mérkőzések jegyeinek elővétele körül felmerül. Az utóbbi mérkőzések előtt, csütörtökön, de legkésőbb pénteken már azt a választ kaptuk az elővételre kijelölt trafikban, hogy csak korlátozott mennyiségben kaptak elővételi jegyet, az már elfogyott és most már csak rendes áron tudnak jegyet adni. Erre

METEOR
mozgó

MA UTOLJARA!
Csathó Kálmán regénye filmen
Fűszer és csemege
Főszereplők: Szörényi, Jávör, Hidvéghy, Somlay, Pethó, Vizváry és Pethes Sándor.
Előadások kezdete: délután ¼6 és ¼8 órákor.
Szombattól: „Éjtéli gyors”.

most a díósgyórl mérkőzés előtt már kedden próbáltunk jegyet váltani, de még nem volt. Szerdán ismét megkíséreltük és ekkor azt a választ kaptuk, hogy elővételi jegy nincsen, csak rendes áru jegyek válthatók.

Ezúton fordulunk kérésrel a DVSC vezetőségéhez, hogy azt a debreceni sportközönséget, a szurkolók ezreit, akiknek támogatása, buzdítása segítségül kerül fel az NB I-be, részesítse abban a figyelemben, amit a professzionista alapon álló Bocska is mindig megérett, hogy az elővételi jegyeket vasárnap délig, de legkésőbb szombát estig és korlátlan mennyiségben árusították. — Amennyiben pedig erre nincs mód, akkor szíveskedjenek a falragaszokról lehagyni az elővételi árak és lehetőség jelzést, mert ezáltal csak felesleges utánjárást és bosszúságot okoznak a közönségnek.

Tisztelettel: **Gád István** Cegléd utca 9. és még 20 aláírás.

Új könyvek

Tárkányi Jenő: A HATALOM ÖRÜLTJELI... A kétezer év előtti dekadens világot kelti életre ez a ragyogó tollal megírt könyv. Livia anyacsaszárnó, Claudius, Augustus Caligula vérgömbös kora elevenedik meg drámaian izgalmas és művészi szépségű jelenetekben. Mesteri tollal hozza emberi közelségbe Tárkányi Jenő a beteg agyú Caligula alakját, aki lovát senatorra nevezi ki, háborzongató realizmussal ábrázolja az esztét vesztett imperátor gyilkoló gladiaturát, vadállathajszait. A személye ellen feltörölödt gyűlölet összeesküvést robbant ki és saját testőrsége végez vele, hogy átadja helyét a mindeddig alakoskodó Claudiusnak, aki folytatja ott, ahol Caligula abbahagyta. Egy beteg kor megdöbbentő körképe, történelmi alakok pathológiájának mesteri lélekrajza adja meg ennek a nagyszerű könyvnek fő értékeit. A kötet dr. Vajna és Bokor kiadásában jelent meg.

K. Rhédey Zoltán: VEREBTÖL. A SZARVASBIKÁIG. Ki az, akinek nem a gondtalan, almokszótte aranyvilág, az ifjúsága volt a legszebb? Melyik vadászember az, aki ne éppoly szeretettel gondolna vissza az első vad — akár csak egy veréb volt is az — szívdobogató esetére, mint jóval később történő szarvas- és vaddisznóhítoriákra. Melyik természetkedvelő ember az, akiben ne ébresztené vágyakat az őszi ködtől lepett nagy pusztá, a Hortobágy, az első barkától megrészegedett méhek dongásától hangos tavasz-erdő, vagy a Bakony csendtől néma völgye, amelynek húsbabú patakja mellett vadász tüzet csupán a feletle ragyogó csillagok láthatják? Erről ír a szerző nagy tapasztalattal megírt könyvében. Egy teljes vadászéletet rejt magában ez a könyv az első vadtól a szarvasbikáig. Az ifjúkor ezernyi szépsége, a vadászélet sok fortélyja, hangulata, derűje, a természet és vad szeretete jellemzik ezt a könyvet, melyet bizonyára minden vadász a legkedvesebb olvasmányai közé sorol majd. 32 vadászfényképpel. Dr. Vajna és Bokor, Budapest.

— **Miért szaladnak a frissen kelt csirkék anyjuk után?** A legtöbb ember a kérdésre azt a feleletet adná, hogy azért, mert ösztönösen anyjukat látják benne, az állatlélektan azonban megállapította, hogy a csirkék mindig az után szaladnak, akik vagy amit először megpillantottak. A természetben ez természetesen rendszeren a tyúk, amely kiköltötte őket.

VIGSZINHÁZ
mozgó

Ma 5 és 7 órákor a legragyogóbb és legvidámabb magyar filmoperett:
Zenélő malom
Főszereplők:
Szelezky, Szilassy, Dayka, Latabár, Vaszary Piri, Csontos

Tegyük mindenki általi megfizethető árú közkinccsé a magyar könyvet

Séta a könyvpiacra új, ismeretlen nevű kiadóállalatok 30-40 pengős kiadványai között

Hosszú idő után elértük azt, hogy úgynevezett konjunktúra van az irodalomban is. Az olvasóköröség megnövekedett, könyvkereskedők tanúsága szerint teljesen új rétegek álltak be a könyv vásárlói sorába. Talán egész kultúránk szempontjából is döntő jelentősége van annak, hogy ennek a hirtelen támadt érdeklődésnek lázban mit adnak az olvasó kezébe. Soha nem volt ilyen alkalom megszerezni a könyvet szélesebb rétegekkel, az irodalmat a szó szoros értelmében vett szellemi táplálékká, nélkülözhetetlen, mindennapi szükségletté tenni.

Tul az általános konjunktúra bizonyos külső körülmények is közrejátszanak abban, hogy egyszerre mohó érdeklődéssel fordulnak a legszélesebb közönségek a könyv felé... A színház, mozi és más szórakozóhelyek korai zárójára, az elsőtűzés által jobban az otthonhoz (között családok számára főleg a hosszú téli estéken a meglehetősen színtelen, egyhangú műsorú rádió mellett egyedüli szórakozásul a könyv maradt meg. Ennek fekete elszármányán a négy fal közül elszállhat a világ bármely részébe, izgalmasan érdekes kalandok, finom szövegek arja ragadhatja magával az olvasó, a könyvek lapjairól az örök szép nyugodhat le lelkét. Ajándékul is mit vehet ma az ember, ha valakinek kedveskedni akart? A ruhanemű és más közzüköségi cikket beírják a vásárlókönyvbe, tehát csak saját szükséglete rovására ajánlkozhat ilyesmít valaki. Marad szinte kizárólagosan a könyv.

Az alkalom tehát meg van adva, hogy a könyvet oda helyezzük a magyar családok asztalára, örök időkre nélkülözhetetlenül vagy ajándékul. Nézzük, hogy élnek illetékesek ezzel az alkalmalmmal.

A közelgő karácsonyra tekintettel az anélkül is megelégnél könyvpiac híhetetlenül megduzzadt a kiadványok tömegétől. A kirakatokból külföldi és magyar szerzők neveit kiáltják a címlapok. Sajnos, még mindig erősen túlsúlyban van a külföldi irodalom és hetven százalékban éppen az a része, mely irodalmi és kulturális szempontból egyáltalán nem nélkülözhetetlen. Nem ártana nagyobb védelemben részesíteni a magyar könyvet, magyar szerzőt, a magyar film — külföldi film — mintájára megszabni, hogy csak bizonyos számú magyar könyv kiadása után adhassanak a kiadóállalatok külföldi könyvet és csak azt, ami igazán érték.

Meghökéltébb azonban a könyvpiac árára, mely a közepes társadalmi ember számára szinte lehetetlen teszi a vásárlást. Mutatóba néhány árat a legfrissebb könyvkiadásokról: Mason: Königsmark grófja 21.60 pengő, Harsanyi Zsolt: Hajnali cigaretták 22 P, Kenneth Roberts: Csöcselék fejezete 25 P, Bisztray Gyula: Író és nemzedék 24 P, Guy de Portales: Wagner 26 P, Elmer Rice: Newyork regénye 23 P, Mason: Három kisköltő 25.60, Padover: Il. József 20 P, Bárdos Artur: A színház műhelytitkai 27.50 P, Shaw: Mr. Conoly házassága 20.50 P, Földi Mihály: Csillagok felé 25.80 P, Balzac: Szép lányok tündöklése és nyomorúsága 20 P, Maurois: Anglia története 23.80 P, Reményik Sándor összes versei, melyet olcsó kiadásban kellene minél szélesebb körben terjeszteni megfizethetetlenül drága, 46.20 pengő, R. France: Az állatok a történelemben 35 P, Kosáryné Réz Lola új regénye, a »Perceg a szu« 26 P, Morgan: A forrás 24 P, Krudy: Három király 30 P, Makkai Sándor: Szabad vagy 31 P... és így tovább. Azt hiszik szemléltetőnek ez is elég arra, hogy ezeket a könyveket éppen a könyv iránt legélelénkebben érdeklődő réteg nem tudja megfizetni...

Néhány évvel ezelőtt a könyv-árak általában még 2-8 pengő között változtak. Azóta a

papír- és nyomdai árak kb. 70-75 százalékkal drágultak. Maga a könyv előállítás költsége mintegy száz százalékkal került többre. De miért akkor a 300-400 százalékos drágulása a könyveknek? Hiszen a napilapok, melyek ugyancsak a nyomdai és papír árdragulás költségeit viselik, alig száz százalékkal emelkedtek. De nem drágultak a tankönyvek árai sem nagyobb százalékkal. Miért kell akkor az irodalmat megdrágítani? Nem érzik az illetékesek, hogy soha vissza nem téro alkalmat szalasztanak el, amikor a mai konjunktúra idején elzárják a lehetetlenül magas árákkal a szélesebb közönségrelegyet a könyvtől? Hugo Victor, Balzac és egész sereg klasszikus író ma már jogdíj alá sem eső könyveit, más művek harmadik, negyedik kiadásait, melyek régi szerződések alapján, potom pénzért kerültek a kiadók kezébe, most 30-40 pengős arakon hozzák forgalomba. Az ésszerű számítás, hogy évszázadokra szólóan tömegcikké tegyék a cikket, hátrébe szorítja valami indokolatlan mohóság melyre végeredményben népműveltségünk fizet rá...

Módkunkban volt több könyvkereskedővel beszélni erről a kérdéstről. Szinte egyhangúlag a következő választ kaptuk:

— Mióta kitűnő üzlet lett a könyvkiadás, egyszerre gomba-

módra elszaporodtak az új könyvkiadóállalatok. Ezek vezetnek a könyvek árának megdrágításában. Soha nem hallott nevek alatt látnak napvilágot a különböző kiadványok, melyek részben értéktelenek, másrészt horribilis áruként fogva alig megfizethetők... Pedig ma alkalom nyílt rá az igazi irodalmat is megszeretni a közönséggel, hiszen ma mindent megvesznek, tehát most kellene rádobbanni az olvasót arra, hogy mennyire szebb, igazibb élményt nyújt a tiszta, maradéktalan művészet, mint a selejtes, úgynevezett könnyű olvasmányok és az olcsó izgalmat nyújtó kalandor történetek. Mert vannak 30 pengős ponyvák is szép számmal, melyek csak az árakban és terjedelmükben különböznek a régi ponyvától... És ugyanakkor, amikor például tankönyvben hiány van, állítólag éppen a papírral való takarékoságra tekintettel, egyre-másra jelennek meg az indokolatlanul drága és ugyanakkor árúkkal arányban nem álló értéktelen művek.

Ez a helyzet napjainkban a könyvpiacra. Erélyes kezzel kellene belenyulni ennek a kérdésnek megoldásába, a szellemi fogyasztásnál is meg kellene állapítani a maximális árat a könyvre szerint, a kiadót kötelezni kiadványaik bizonyos százaléka névre, hogy azok magyar szerzők művei és irodalmi értékek legyenek. A könyvekből olcsóbb papírral mindenki által megfizethető árú, népszerű kiadványokat bocsássanak közre és ezáltal a magyar könyvet valóban közkinccsé tegyék.

A tudósok „Isten árnyékának” nevezik a titokzatos kozmikus sugarokat

Ezeknek hatása alól csak akkor vonhatnánk ki magunkat, ha száz méternyi mélységben a föld gyomrába húzódnánk vissza

A modern, felvilágosult ember gyakran abba a hibába esik, hogy a dolgokat túlságosan egyszerűnek, magától értetődőnek veszi. Amit pedig nem ért meg egyszerre, annak létezését igen sok esetben kétségbevonja, vagy tagadja.

Mindennapi életünkben is számtalan érdekes, változatos ténnyel találkozunk szemben magunkkal, melyek nem egyszer csodálatra készítetnek. A tudomány harcossai nem állanak meg a csodálkozásnál, hanem a természet nagy titkait meg is akarják fejteni.

A modern természettudományi kutatók közül közmert a Garbedian H. Gordon neve. Nagyszerű kutató munkájának egyik legérdekesebb része a különféle sugárzásokkal foglalkozik. Könyvében hangoztatja, hogy korunk fizikája arra a végső következtetésre jut, hogy minden sugárzás, akár valamely távoli nappól, akár közeli lámpásból származik is, végeredményben azonos. Valamennyi sugárzás, amellyel a mindenségben találkozunk, bármint legyen is, elektromágneses természetű.

A világegyetemet tehát lényegileg a sugárzás elektromos láncolat tartják össze. Mi csak szerény töredékét látjuk annak az eddig ismeretes hétféle elektromágneses sugárzásnak, amely bennünket minden oldalról bombáz.

A látható fény a legcsodálatosabb látvány, amit az emberi szem érzékelhet, azonban a mindenség leghatalmasabb, legközönségesebb és legfontosabb sugarai a titokzatos kozmikus sugarak.

A kozmikus sugarak az energia leghatékonyabb adagjait viszik magukkal, amelyet a tudomány egyáltalában ismer. A legtekintélyesebb tudósok is „Isten árnyékának” nevezik őket. E sugarak játszi könnyedséggel hatolnak át tíz méternyi szilárd olomrétegen, vagy többszáz méternyi vízen. A közönséges anyag jóformán nem állítja meg őket útjukban. Az atomok oly kicsinyek, hogy egy varrótű hegyén sok milliárd táncolhat belőlük, azonban a kozmikus sugarak még sokkal kisebbek. Ez a rendkívüli kicsinység adja a kozmikus sugarak roppant

energiáját és áthatoló erejét. A kozmikus sugarak erejük teljében annyi energiát vihetnek magukkal, amennyi több mint 100 milliárd tonna felel meg.

Mint minden, úgy az emberi élet is ki van téve e sugarak állandó bombázásának. Ez a bombázás az emberi életre mélyes, de ismeretlen hatásokat gyakorolhat. Némely tudós feltételezte, hogy valami titokzatos módon a kozmikus sugarak felelősek az emberi testben bekövetkező bomlás megindulásáért, mely végre is a sirhoz vezet. A kozmikus sugárzás hatása alól azonban lehetetlen kivonunk magunkat. Csak akkor menekülhetnénk előle, ha sokszáz méternyi mélységben a föld gyomrába épített, vagy mély tavak fenekére süllyesztett búvóhelyekre húzódnánk vissza.

A kozmikus sugarak titokzatosága magában rejti az anyag nem egy alapvető problémáját. Könyven meglehet, hogy vizsgálódó szemünk elől a természet magát a világegyetemet és az élet rejtelmét takarja el! A kozmikus sugárzás tanulmányozása manapság világ-szerte kiterjedt kutatás tárgya és együttműködés számos vita forrása.

A tudósok véleménye igen változó abban a kérdésben is, hogy vajjon a kozmikus sugarak a Naprendszerből erednek-e, vagy messze a Tejútól túlról, a tér homálybavessző mélységeiből. Az a gondolat is felmerült, hogy a kozmikus sugarak a közönséges anyag atomjainak magjai, melyek valamely csillagsugárzás, vagy csillagok közötti gáz hatására pozitíve feltöltődtek és aztán valamely kozmikus elektromos térségben felgyorsultak. Lemajtra abbé azon a véleményen van, hogy a kozmikus sugarak valamely óriás, szuperradióaktív atom vándorló törmelékai, „az ember számára megmaradt ropak emlékezők” aból az egykori tűzijátékból, amidőn csillag keletkezett a szabad térből érkezett atomokból, melyek a mindenség szétrobbanásának kezdetét úgy tízmilliárd esztendővel ezelőtté.

Engedelmesség

Nem tudom, Hölgyeim és Uraim: feltűnt-e már Önöknek ez a rejtélyes dolog?

Mert rejtélyes. Erthetetlen és megfoghatatlan, elannyira, hogy vannak pillanatok, amikor ennek a misztikumnak ködeit kutató elmem egy-egy villanása azt a szinte látnoki megoldást vetíti elém, hogy itt talán két, teljesen különböző gyerekről van szó.

Hogy Nagy János, a jógimnázium második osztályának tanulója, aki ott, az iskolában olyan boldog. Örömmel fogad szót mindenkinék — ez a Nagy János nem lehet azonos azzal a másik Nagy Jánossal, aki hazajön az iskolából és nem fogad szót senkinek.

Mert másképp teljességgel érthetetlen, hogy amikor a tornatanár úr elküldte magát: vigyázz! — akkor Nagy János, amikül, hogy megmondta volna neki, hogy mire vigyázzon, azonnal és készségesen vigyázni kezd. Ellenben ha Nagy János hazajön az iskolából és a kedves szülei azt is megmondják, hogy mire vigyázzon. Az új nadragyára. De nem vigyáz.

Az iskolában, a tornaórára úgy vigyáz, hogy majd megesszül. Idehaza akkor se vigyáz, ha a szülei megesszülnek.

Ha az iskolában azt mondják neki: jerdhajlítás, egy-kettő, egy-kettő, tizenkettő, huszonöt — azt megleszi. Megjavítja a tétét, egymásután huszontötször. De ha idehaza azt mondják neki: Jancsi, most meg a tétet — azt nem teszi meg. Ugyanazt a tétet, amit az iskolában meghajlított, huszontötször, idehaza nem hajlandó megmosni, egyszer se.

Es most kérdem: miért? Lehet, hogy ez a két különböző Nagy János tényleg nem ugyanaz a gyerek?

Lehet, hogy azon a rövid, de hosszantartó úton, amelyen át az iskolából hazatér, valami titokzatos, galád cigányasszony esetleg kicséréli őt, naponként?

Nem, Hölgyeim és Uraim. Bármilyen szép és megnyugtató is ez a gondolat, sajnos, ugyanolyan lehetetlen is. A két Nagy János azonos. Amit többek között onnan is tudok, hogy egyszer a saját szememmel láttam a szóbanforgó ifjút, úgynevezett kétkezi állapotban. Olyankor, amikor egy időben engedelmeskedett is, nem is.

Az anyjával sédlt az utcán és a balkezével felvett a földről enu kavicsot. Az anyja rászólt:

Jancsi, dobd el azt a piszkos követ! Ebben a pillanatban szembejött vele egy tandra. — Nagy Jánosban felébredt az iskola fegyelme. A jobbkezt me-reven emelte a diáksapkájához és kösszönt. Mert ezt parancsolták neki. Ugyanekkor azonban a balkezéből most dobtá el a kavicsot. Habár ezt is megparancsolták neki. Szóval Nagy János a jobbkezével engedelmeskedett, a ballal nem.

Na már most ujjal kérdem: miért?

Miért van az, hogy Nagy János a szülői parancsok teljesítésétől olyan következetesen idegenkedik?

Hogy amikor együtt ül az ébédnél kedves szülei vel és azt mondják neki: Jancsi, ne dobold az asztalon a kezdet — akkor — akkor az asztal alatt tovább dobold a lábcait, majd amikor ezt is megtillják neki, akkor halkán és titokban mozgatni kezdi az ujjait a cipőben és a nyelvet a szájában.

Miért nem akar rezzel felkelni? Mert aludni szeret? Jó, rendben van, mondjuk, hogy szeret. De akkor miért nem akar este lefeküdni?

Miért nem akar telen mosdani, bármilyen meleg vízben és miért akar nyáron fürödni, bármilyen hideg vízben?

Miért nem akarja rendszeresen kijúzni a cipőjét, hogy könnyebben lehessen lehozni és miért fűzi be ezzel szemben az öccse levelet cipőjét, hogy nehezebb legyen felhozni? Az előbbire lusta, az utóbbira nem?

Miért akar az ágyban tanulni, tanulás közben enni, evés közben egy kicsit odaszaladni a zongorához, amelyhez aztán egész nap nem hajlandó leülni többé, csak abban a pillanatban, amikor azt mondják neki, hogy na most már gyorsan hűjjon az ágyba!

Vagy, hogy ezt az egészet egy mondatba foglaljam össze, miért van az, hogy ha lehet, akkor nem csinálja meg azt, amit mondanak neki, ha nem lehet, akkor előbb még másvalamit csinál, végül is megcsinálja, de akkor se úgy csinálja, ahogy mondták neki, hanem valahogy egész másképp csinálja?

Miért van ez vajjon, Hölgyeim és Uraim?

Lehet, hogy a gyermeki léleknek olyan a szülői parancs, mint a plombált fognak a hideg víz? Lehet, hogy engedelmeskedni jdi?

Zágon István.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata november 13-án reggel 8 órától, november 20-án reggel 8 óráig: Nap, Plac u. 1. telefon: 27-73. Arany Egyszaru Kossuth u. 8. telefon: 24-96. — II. Rákóczi Miklós u. 55. telefon: 23-43. — Sztankay, Szent Anna u. 64 sz. telefon: 25-58. sz.

Megemlékezés Csokonai születésének évfordulójáról

Mint már jeleztük, tegnap volt Debrecen halhatatlan költőjének, Csokonai Vitéz Mihálynak 170. születési évfordulója. Ez alkalommal — a kegyeletes szokáshoz híven — a Csokonai Kör tagjai tegnap dr. Pap Károly elnök és Csobán Endre főtákar vezetésével megjelentek Csokonai szobra és a Hatvan-utcai temetőben levő sír helye előtt.

Mindkét helyen dr. Pap Károly elnök mondott kegyeletes szavakat s letette a Kör koszorúját. Dr. Pap Károly elnök utólagra teljesítette ezt a meghatározó kötelességet s erről beszédében is megemlékezett, mivel a Csokonai Kör elnöki tisztségétől a közeljövőben megtartandó közgyűlésen visszavonul.

A Tiszántúli Szépművés Céh elnöke dr. H. Kiss Géza társelnök képviselte a koszorúzásnál.

— A Kormányzó Úr József kir. herceghez és Augustia kir. hercegnőhöz házasságkötésük 50. évfordulója alkalmából a következő táviratot intézte: A mai szép évforduló felelősséggel együtt bensőséges szerencsekívánatainkat fejezzük ki és a Mindenható áldását kérjük továbbra is császári és királyi Felségtekre, Horthy.

— Nemzetvédelmi Kereszttel tüntette ki Kormányzó Urunk Bernáth József műszaki ellenőr, Debrecen, Szappanos-utca 11. szám alatti lakost a nemzetvédelem terén szerzett érdemeiért.

— A köztisztviselők és nyugdíjasok megsegítése. A Közzolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége emlékirattal fordult a kormányhoz. Az emlékiratban a KANSZ elismeréssel emelte ki, hogy a városok, vármegyék és a közérdekeltségű felügyelő hatóságok hozzájárulásával a pénzintézetek és vállalatok alkalmazottaikat karácsonyi segélyben részesítik, egyben az egyenlő elbánás elve alapján kérte, hogy a kormány az összes közzolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és úrvák részére is engedélyezzen mielőbb megfelelő összegű általános karácsonyi vagy beszerzési támogatást.

— A hajdúszoboszlói ref. igazgató-tanítóválasztás ügyében a jövő héten lesz döntés. A tiszántúli ref. egyházkerület bírósága a jövő héten, november 23-án dönt véglegesen a nagy port felvont hajdúszoboszlói igazgató-tanítóválasztások ügyében. A presbitérium többsége ugyanis a tantesztület és iskolaszék által jelölt tanítókkal szemben másokat választott. A választást megfellebezték többféle címen. Ez a fellebbezés most kerül végső fokon az egyházkerületi bíróság döntése elé, amit nagy érdeklődéssel vár Hajdúszoboszló közönsége.

— Utította az állatot, halálos szerencsétlenség áldozata lett. Halálos szerencsétlenség áldozata lett felnémeti hevesmegyei községben egy gazdálkodó. Terményt szállított a malomból, s kissé ittas állapotban leesett a kocsiról. A kerekék át gázoltak mellén és mire a mentők kiérkeztek, meghalt. A vizsgálat során kihallgatott egyik tanu elmondta, hogy negyedórával a baleset előtt találkozott a gazdával, aki a szekeret húzó ökröket ostonnal verte. Még figyelmeztette is, hogy ne bántsa az állatot, mire a gazda sértett önérzéssel válaszolt: „Azért állat, hogy verjem”. — Majd megvert magát az Isten, választott amaz bosszúsan. A gazda azután tovább hajtott és negyedóra múlva történt a szerencsétlenség, lezuhant a szekérről és a megvert ökrök keresztül húzták mellén a megrakott szekeret.

Ermet, régipénzt, háborús sapkajelvényt, — sportermet magas áron vesz

ÉREMGYŪJTÓ

Debrecen, Nyíl-utca 111 szám. Régipénz és érem ügyben tanácsadás. — Csütörtökönként díjtalan érembemutató 6—9-ig

Szénutalványokkal szélhámoskodott Debrecenben, elítélték nyolchónapi börtönre

Kozák József 50 éves debreceni napszámos ellen sikkasztás bűntette miatt indult meg az eljárás a debreceni törvényszéken, mert 12—12 mázsa szénről adott el utalványt Bujdosó Gábornak, Vágó Lászlónak, akik az utalványra befizették a szén árát, majd a befizetési lapot átadták Kozáknak azzal, hogy a szénét váltassa ki és szállítsa lakásukra. Kozák nem szállította le a szénét, hanem a befizetésről szóló utalványt tovább adta és a pénzt magának tartotta meg.

A debreceni törvényszék Kozák Józsefet nyolc hónapi börtönre ítélte el sikkasztás miatt. Súlyosbíró körülménynek vették, hogy vagyon elleni bűncselekmények miatt már többször elítélték Kozák, aki állandóan azt hangoztatta, hogy ő hamis utal-

ványokat adott el — bár jóhiszeműen — nem nyugodott meg az ítéletben és az ügy a tábla elé került.

A tábla szerdán tartott tárgyalást az ügyben. Kozák a tábla előtt is azzal védekezett, hogy neki hamis MAV szénutalványokat adtak és azt továbbította, bár amikor meg nem tudta, hogy hamisítvány. A szénét ő szállítani akarta, de nem adták ki, mivel az utalvány hamis volt. Kozák védekezését nem fogadták el, mivel az utalványokra a MAV-nál a befizetést elfogadták és ha azok hamisítványok lettek volna, feljelentést tettek volna a beváltani szándékozó Kozák ellen.

A tábla a törvényszék ítéletét indokainál fogva helyben hagyta. Az ítélet jogerős.

— 230 illetőségi és állampolgársági kérelem érkezett az illetőségi ügyosztályhoz a múlt hónapban 29 egyén szerzett jogú debreceni illetőségét ismerték el. Állampolgársági esküt tett 4 viszáhonosított egyén.

— 24 új iparigazolványt adott ki a város a múlt hónapban. Ezek közül 4 női szabó, 2—2 kocsma, fodrász, vendéglő, zöldség-főzelék, 1—1 fémhenneműkészítés, sütő, hitel-hir-szolgálat, bazárúru, agyagipar, cserépkályha készítő, villamossági cikkek, helyi székérfuvarozás, szobafestő, szesz italok adás-vétele, gyümölcs, cukorka-csokoládé, ügynöki ipar üzésére jogosító.

— 93 munkakönyvet adott ki a hatóság a múlt hónapban, munkakönyv ki- és bejelentés pedig 550 esetben történt, 17 tanoncszerződést kötöttek, felszabadult 16 tanonc.

— Tájékoztató vizsgálatokat tartott a hatóság és októberben 47 mintát vettek, az üzlet-ellenőrzés során pedig 26 fűszermintát vizsgáltak meg.

— Az udvar takarítása közben ellopott ezer pengő értékű ruhaneműt. Kovács Aladár Hombár bizományos, Szent Anna utca 62 sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen férfi ellen, aki munkát kért tőle. Kovács Aladár felfogadta az udvart sepréni. Az ismeretlen férfi seprézés közben besurrant a lakásba és egy bőrkabátot, meg egy tavaszi kabátot ezer pengő értékben ellopott.

— Beszúrta tolvaj garázdálkodott a Kartács utcán. Beszúrta tolvaj behatolt Szirák Péter Kartács utca 6 szám alatti lakásába és onnan 50 pengő értékű ruhaneműt ellopott. Ugyancsak ez a tolvaj garázdálkodott a szomszédban Megyery Imre Kartács utca 4. sz. alatti lakosnál, akitől egy boxbőr eszmat és ruhaneműt lopott 800 pengő értékben. A szomszédok látták is a ház körül ólálkodó tolvajt, egy fiatal, erősen kreolbőrű fekete kabátos, magas, vékony férfi személyében, akiről pontos személyleírást adtak. A rendőrség nyomában van a tettesnek.

— Utította az állatot, halálos szerencsétlenség áldozata lett. Halálos szerencsétlenség áldozata lett felnémeti hevesmegyei községben egy gazdálkodó. Terményt szállított a malomból, s kissé ittas állapotban leesett a kocsiról. A kerekék át gázoltak mellén és mire a mentők kiérkeztek, meghalt. A vizsgálat során kihallgatott egyik tanu elmondta, hogy negyedórával a baleset előtt találkozott a gazdával, aki a szekeret húzó ökröket ostonnal verte. Még figyelmeztette is, hogy ne bántsa az állatot, mire a gazda sértett önérzéssel válaszolt: „Azért állat, hogy verjem”. — Majd megvert magát az Isten, választott amaz bosszúsan. A gazda azután tovább hajtott és negyedóra múlva történt a szerencsétlenség, lezuhant a szekérről és a megvert ökrök keresztül húzták mellén a megrakott szekeret.

— Hajdúszoboszló megyei város legutóbbi közgyűlésén Bélyeky Lajos ref. lelkész felszólalásában a tüzelőanyagellátás nehézségeire és a lánghévínyre mutatott rá. Részletes adatokkal vázolta a helyzetet, kifejtette mindkét szükséglet kielégítésének akadályait és sürgős segítséget kért. Az egyházak is nehézségben vannak, mert nem tudnak gondoskodni az iskolák fűtéséről. Hajdúszoboszló városának van egy kis erdeje, melyből saját tüzfűtés céljára ellátja, de még fennáll a más jövedelmények, testületok, továbbá a pékek és a nagyközönség igénye. Bélyeky felszólalása helyszínelést váltott ki és a város megfelelő intézkedéseket kér az illetékes ténylezőktől.

— Jótékony teadélután. Gunda Gyuláné csendőralezedésné és Magyary Jenőné úrnők most tartották meg 15-én és 16-án ezévi jótékony célú teadélutánjaikat Gunda Gyuláné úrnő lakásán, ahol beszámoltak az eddigi néma teadélutánok eredményéről. Ötven jótékony, nemeslelkű úriasszony adakozásából 1000 pengő gyűlt össze, amit karácsonykor fognak különböző jótékony célokra fordítani.

— Helsinki jelentés szerint 14.000 ingeri lakost telepítettek át Finnországba. Az állam az ingeri finnek földhöz segíti és az önálló gazdák sorába emeli.

— Élve elástak egy csecsemőt. Marosvásárhely Remetehgy nevű városrészében csecsemőholttestet találtak. A vizsgálat adatai szerint a csecsemőt még élve ásták el. A gyilkos anya kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— Giraud hír szerint lemond főparancsnoki tisztéről is, annak ellenére, hogy a francia nemzeti bizottság nem kívánja a főparancsnoki tisztségről való lemondását és a bizottságnak ebben a nézetében a szövetségeseik is osztoznak.

— Agyonlőttek 17 kómet Belgiumban. Mint Brüsszelből jelentik, a hadbírószék 16 belga alállat-ölőt és egy leugyelt kémkedésért halálra ítélt. Az elítéltek hírel látták el az ellenséges hírszolgálatot. A halálos ítéletet mind a 17 egyéne végrehajtották.

— Hol van Alfieri? Egy olasz nyelvű svájci lap cáfolja, hogy Alfieri volt berlini olasz nagykövetet Olaszországban letartóztaták. A lap értesülése szerint Alfieri néhány nappal ezelőtt elhagyta Olaszországot és jelenleg egy semleges állam területén tartózkodik.

— Az osztályorszátek húzásán 40.000 pengőt nyert: 65013. 10.000 pengőt nyert: 5616. 5000 pengőt nyert: 5538 62983. 2000 pengőt nyert: 38556 68002. 1.000 pengőt nyert: 28797 42932 50574 59704 70746. 500 pengőt nyert: 728 23586 34883 37292 45573 56838 71973. 300 pengőt nyert: 333 15452 17898 23168 26113 29893 37893 45217 49722 60434 60599 68988 81592 84361 92498. 200 pengőt nyert: 2078 4697 8824 14369 15281 24032 26868 27691 31451 31860 34274 35591 35754 40265 42997 43449 49988 52405 53515 53818 55296 60573 62022 62429 62973 74032 84357 86566 86721 88867 90111 93306 94501 95318 99310 99497.

Vendéglősök korcsmárosok szükségleteiket legolcsóbban

Pótor László

bornagykereskedőnél szerezhetik be

Hatvan-u. 35. Tel. 32-71.

Búcsúzó ős

Nincs szép derűs idő már, Egen borús felhő száll. Oly kihalt az őszi táj, Szinte rideg és sivár.

Búbánatos csend honol, Alig zizeg lomb, bokor. Kevés rajtuk a levél, Oh bár lenne enyhe tél.

Nemsokára ránk köszönt, Zúditja a hőzönt... Műlik az ős, öcsészük, Gondunk ve: sen műlik.

Schirf István.

Napraforgó étolajjal biztosítják a zsiradék-ellátást

A zsiradékkal való ellátásba egyre jobban bevonják a növényi eredetű olajokat. Főleg napraforgóolaj forgalombahozásáról van szó, amelyet 40 és 60 dekás alumíniumtartályokban lehet majd vásárolni a kereskedőktől. Mivel a napraforgóolaj elegendő mennyiségben áll rendelkezésre, illetékes helyen úgy határoztak, hogy az olajat felhasználják a szappangyártáshoz is.

— A lakatoszakosztály elnöksége november 20-án, szombaton délután 2—4 óráig Kossuth-utca 36. szám alatt a szakosztály részére kiutalt vas-, drótszeganyagot szétosztja. Felhívja az igényjogosult tagok figyelmét, hogy aki a fenti időben a részére kiutalt anyagot nem veszi át, úgy azért semminemű felelősséget nem vállal. Elnökség.

— A csecsemő fejét leharapta a disznó. Özv. Pop Sándorné 80 esztendőssé szamosmenti parasztlaszszony állott vadlőttként a dési kir. törvényszék előtt. Csicsó Jánosné, az öregasszony menyje, azzal bízta meg az öregasszonyt, hogy távollelben a gyermekre ügyeljen. Özv. Pop Sándorné egy darabig ügyelt is a konyhában bölesében, fekvő gyermekre, majd leesett a kerbe, vete-ményt felhozni. Ez alatt az idő alatt a disznóbol egy hatalmas kühözött disznó, étel után kutatva kirohant, betörte a konyhajtót, raurgort a bölesőre s mar-cangolni kezdte a védtelen kis-gyermeket és annak fejét valóság-gal leharapta. A törvényszék tekintettel előrehaladott korára és büntetlen előéletére, 300 pengő pénzbüntetésre ítélte özv. Pop Sándornét.

— Politikai gyilkosság Ferrarában. Mint a római rádió jelentette, Ferrara federáléját ismeretlen tettesek agyonlőtték. Ezzel kapcsolatban Pavolini párttitkár bejelentette, hogy a fedéralé halálát még meg fogják bosszulni.

— Súlyos vasúti szerencsétlenség a római-viterbói vasútvonalon. Római jelentés szerint eddig még ki nem derített okokból két vonat összeütközött s a romok alól idáig 58 holttestet húztak ki. A szerencsétlenség alkalmával több mint kétszáz utas sbeesült meg.

— Hirdetmény. Folyó hó 23-án, 25-én, 27-én, 29-én és 30-án a pal-lagpusztai lőtéren reggel 7 órától 12 óráig, 14 órától 18 óráig éles-lövészet lesz. Ez idő alatt a lőté-ren tartózkodni tilos és éleveszély-es. A kapitányság vezetője.

— Az osztályorszátek húzásán 40.000 pengőt nyert: 65013. 10.000 pengőt nyert: 5616. 5000 pengőt nyert: 5538 62983. 2000 pengőt nyert: 38556 68002. 1.000 pengőt nyert: 28797 42932 50574 59704 70746. 500 pengőt nyert: 728 23586 34883 37292 45573 56838 71973. 300 pengőt nyert: 333 15452 17898 23168 26113 29893 37893 45217 49722 60434 60599 68988 81592 84361 92498. 200 pengőt nyert: 2078 4697 8824 14369 15281 24032 26868 27691 31451 31860 34274 35591 35754 40265 42997 43449 49988 52405 53515 53818 55296 60573 62022 62429 62973 74032 84357 86566 86721 88867 90111 93306 94501 95318 99310 99497.

SZÁMOLOGÉP javítás újjáépítés HURAY műszerész m. IPARKAMARA

Belejeződött a teológiai tanári konferencia Debrecenben

Változatlan érdeklődés mellett és szintén magas színvonalú előadásokkal folyt le a teológiai tanári országos konferenciája Debrecenben. Reggel dr. Tóth Endre pápai teológiai tanár tartott áhítatot, majd Kovács J. István értékes előadása hangzott el, utána pedig dr. Gönczy Lajos kolozsvári teológiai igazgató értekezett. Mindkettőt figyelmelt keltő hozzászólások követték.

Buday Gergely budapesti akadémiai igazgató előadása elmaradt, mert kőbejött akadályok miatt nem utazhatott Debrecenbe. Ellenben zavartalanul megtartották kitűzött előadásait dr. Nagy Barna és dr. Pongrácz József. Az esti áhítatot és a konferenciát bezáró imát D. dr. Illyés Endre lelkész-képzőintézet-i tanár tartotta.

Gyászrovat

Tömösváry Marika életének 2-ik évében elhunyt. Temetése szombaton 1/4 órakor lesz a díszravatározó teremből. Gyászolják: szülei, nagymamája, keresztszülei és a rokonság. Lakás: Bellegelő 442. Gebauer rendezi.

Bőor Lajosné Gönczi Róza 43 éves korában elhunyt. Temetése esütőrtőkön délután 3 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozó terméből. Lakás: Mörice-u. 4. Dankó temetkezés.

Ludmann Lajos nyug. MAV műszaki altiszt 62 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozó terméből. Lakás: Legányi-u. 12. Dankó temetkezés.

Ferenc Anjalné 26 éves korában elhunyt. Temetése Ózdra való hazaszállítás után lesz az ottani temetőben. Dankó temetkezés.

Nagy Imréné Nagy Piroksa 40. évében elhunyt. Temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz a köztemető alagsorából. Bartha vállalata végzi.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jobáratoknak, akik szeretett édesapának, nagypapának, Loós Mihály temetésén megjelenésükkel bánatunkban osztoztak, ravatalára koszorút, csokrot helyeztek, ezúton mondunk igaz köszönetet. A gyászoló család.

Árdrágítási per lett 28 sertés vásárlásából

A debreceni ügyészségre feljelentés érkezett több debreceni gazdálkodó ellen, akik összesen 28 sertést adtak el „szemre” a hatósági árnál jóval nagyobb áron. A sertéseket Óras Géza nagyváradi hentes vásárolta meg és elvitte Nagyváradra. A csendőri nyomozás során a gazdák azzal védekeztek, hogy ők azért adták „szemre” a sertéseket, mert nem volt mérleg. A hentesmester azzal védekezett, hogy ő végeredményben a hatósági árat adta, mert a süldők mellett kocák is voltak és így az árak kiegyenlítődték. A csendőrség jelentése alapján kerülnek bíróság elé Szilágyi József, Papp István, Csizmadia Mihály, Papp Sándor.

Hölgyeim!

Nem drága az ANGORA KALAP.

ha „KALAPIPAR”-ná

Széchenyi-utca 7. szerzi be

Elsőrendű szalonmunka

Fővárosi modellek

P 55. —-től

**A Szeretetszövetség
létesítése**

A Szeretetszövetség sok olyan intézménynek lett az életre hívója, amelyek addig még az aposztoli lelkületű Kiss Ferenc professzor meg nem szervezte — pihenetek valahol a tudásaitti képzettekben.

Ez a kiváló férfi, kinek vállára sok életteher és gyász szállt, tovább látott az ember életútján. Meglátta, hogy cselekedni kell az árvákért, a nyomorultakért. Hajlékot ruhát és ételmet kell odanyújtani azoknak, akik magukra maradvá, a kétségbeesés útvesztőiben mozogtak.

Az országos ref. Szeretetszövetség most új lépcsőre lépett, Kiss Ferenc ama elhatározásával, hogy az eddigi alkotásokat átadja az egyházaknak, hogy azok legyenek tovább gondozói és fejlesztői. Kis és nagy gyülekezetek falai között nyertek elhelyezéseket a Szeretetszövetség hajlékai és a bennük gondozottak. Lehet, hogy egyik-másik gyülekezetnek gondja támad, de mindenik örülhet, hogy része van így a szeretetmunkájának előbbreviteléhez. Ha csak néhány ember tekint el egyes gyülekezetben szíve ügyének, az átvett, vagy nyert

intézményeket, már biztos a fejlődés és így a fennmaradása a Szeretetszövetségnek.

Debrecenben például sokan támogatják pénzzel a Szeretetszövetséget, de nagyon kevés azoknak a száma, akik egészen közelről érdeklődnek az iránt, mi is az a szeretetmunka. Dienes József a püspöki hivatal fogalmazója egyike azoknak, aki a rendes hivatali teendői mellett, időt tud szakítani arra, hogy a Szeretetszövetség évről-évre zökkenés nélkül sőt mindig erősebb alapokat szerezze, nagy célkitűzéseket megvalósítva támogassa a szent munkát. Tudva, hogy nem azok közé tartozik, akik szeretik, ha munkájáról szó esik, de kötelességünk példaadásul sokak elé állítani. — Kevesen tudják, hogy a megszűnt gyülekezeti lap a „Vasárnap” érdekében mennyit dolgozott, hirdette, hogy Debrecennek el kell bírni anyagi és erkölcsi szempontokból is egy lap fenn tartását.

Új tervek és lehetőségek nyíltak a Szeretetszövetség számára Debrecenben is, most az egy ház fogja kiépíteni az egész nagy épületet, hogy megvalósulást nyerjen az a célkitűzés, mely Debrecenre várakozik a jövő útjain.

egész Hajdúságban. Sok az elhanyagolt gyümölcsös, éppen a megfelelő munkások hiánya miatt. A magángazdaságok nem képezhetnek ki szakmunkásokat, sem elégséges számban, sem megfelelő módon — kivéve a nagy uradalmakat. Más vidékről nem lehet szakmunkásokat hozni a debreceni földre és így nincs más mód, mint itt képezni ki szakmunkásokat a kertkultúra szolgálatára. A kiképzéshez gyakorló terület bővítésére áll rendelkezésre. Van gazdasági középfokú iskola száz földön felüli területtel, van a városnak nagy kertészete, faiskolája, gyümölcsös, ahol a gyakorlati oktatáshoz alkalmas lehet találni. Gyümölcs, szőlő, konyhakerti és virágkertészetben kiválóan képzett munkásgárdát lehet nevelni és munkájuk segítségével Debrecen elindulhat azon az úton, mely Kecskeméttel gazdaggá és egész Európában ismertté tette.

A termelők és szakemberek véleménye abban csúszkosodik ki, hogy a debreceni kertkultúra érdekében kertmunkásképző iskolát kell létesíteni. Ertesülésünk szerint ebben az irányban illetékes helyen már lépéseket is tettek. Kölcsey Sándor dr. polgármester járt a Bősörményi úton és maga jelölte ki azt a helyet a városi faiskola közelében, ahol kertmunkásképző iskolát szándékoznak létesíteni. Ertesülésünk szerint az iskola berendezésére és szervezésére vonatkozó tervek elkészítésére is kiadta már a polgármester az utasítást.

A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara Purgly Emil mintagyümölcsösében működik már egy kertmunkásképző iskola, melyet a földművelésügyi miniszter támogatásával létesítettek. Ez évben 30 kertmunkás tanulót vesznek fel az iskolába. Ingyen kapnak két éven át lakást, élelmezést, fűtést, világítást, havi 15 pengő zsebpénzt, csupán a ruházódásról kell a tanulóknak gondoskodni. A kertmunkákhoz ruhát az iskola ad. Teljes gyakorlati és elméleti kiképzést kapnak a kertészet minden ágában. A sikeres vizsga után oklevelet adnak a tanulóknak, mint képesített kertmunkásnak. Ezek a kertmunkástanulók az iskola 136 holdas területén dolgoznak egész évben és minden előforduló munkát elvégeznek, tehát megteremtik az anyagi alapját is az iskola fenntartásának.

Igen üdvös lenne, ha Debrecen is megnyitná minél előbb a kertmunkásképző iskola kapuit ha ideiglenes megoldással is, mert minden gazdasági év múlása nagy veszteséget jelent a szakmunkáshiány miatt.

etet építenek ki. Megyei központokat létesítenek, amelyekbe a szakosztályok delegátusokat küldenek, ezek a megyei központok viszont megbízottakat az országos központokba küldik fel. Országos bizottság alakul, amely az egész országból érkezett különféle kívánásokat egybehangolja és mint közös és országsszerte jelentkező kívánásokat igyekszik érvényesíteni illetékes helyeken.

Az elnök beszámolójához Giczey András szólt hozzá. Ellenzi a kongresszus tervezetét, mert ez véleménye szerint még jobban elodázza a cipésziparosok égető problémáinak közös rendezését. Bányai János szerint egyesek ma is bőven el vannak látva anyaggal, míg mások a megélhetésüket sem tudják biztosítani. A javaslatához Udvarhelyi Gyula szólt még hozzá, melyek után az értekezlet a kongresszus tervezetét a maga teljes egészében elfogadta. Több kisebb fontosságú ügyet tárgyaltak még ezután, majd az elnök az ülést bezárta.

**Új biztosítási díjak
és baleseti segélyek
a Mezőgazdasági
Biztosítónál**

A hivatalos lap mai száma közli a földművelésügyi miniszter rendeletét az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetnél baleset esetére biztosítottak biztosítási díjainak, valamint a baleseti segélyeknek (jaradékoknak) újabb szabályozásáról. A rendelet szerint a rendkívüli tagok tagsági díja 1944 január 1-től évi 5 pengő, a kötelező balesetbiztosítás alá eső gazdasági cseledek után a munkaadó által fizetendő hozzájárulási díj összege 1944 január 1-től évi 5 pengő. Ha a rendkívüli tag vagy a külön biztosítási szerződéssel biztosított gazdasági gépmunkás baleset következtében egy hétnél hosszabb időre keresésképtelenné vált, keresésképtelensége első napjától mindaddig, amíg keresésképtelen de legfeljebb tíz héten át, napi 3 pengő segély jár. Ha a biztosított gazdasági cseléd baleset következtében három hétnél

hosszabb időre keresésképtelenné vált, a cseléd keresésképtelenségének huszonegyedik napjától kezdve a keresésképtelenség tartamára, de legfeljebb az első negyedév végéig napi 3 pengő segély megítélését kap.

Kimondja a rendelet, hogy az a járadékos, akinek járadékát legalább 50 százalékos keresőképesség csökkenés alapján állapították meg, 16-ik életévét még be nem töltött minden gyermeke után évi 108 pengő nevelési segélyben részesül.

Intézkedik a rendelet az úgynevezett baleseti haláleseti segélyről is. A hátrahagyott családja egyszermindenkorra 2000 pengő baleseti haláleseti segélyt kap. Ez a segély a gyermekek száma szerint emelkedik.

**Kávetermés szüreteltek
Szentesen**

Szentesen a városi kertészetben Matyó Sándor városi főkertész évek óta kísérletezik azzal, hogy gyapot- és kávészüretet tartson a szentesi határban. Termel még banánt, citromot és növeli a gumifát. A gyapot- és kávétermés már sikerrel járt. A gyapot termést hozott, a mag, melyet évekkel ezelőtt egy szentesi ácsmester Törökországból hozott, aklimatizálódott és a gyapoteserjék termést hoztak.

A napokban sajáttermésű kávéból főztek már kávéit a főkertésznél és annyi magot tettek el, hogy néhány év múlva Szentesen már ünnepeljen a kávétermelés terén.

Hirdetmény. Debrecen sz. kir. város törzsméneséből kanecák, herélt és csődörök, törzsgulyából tehén, üsző és bikaborjúk kerülnek árverés útján eladásra folyó évi november hó 23-án, kedden a debreceni Baromvárterren tartandó hétfőváron délelőtt 9 órakor. Gazdasági tanácsnok.

SPORT

**Kétkapus edzésre készült a DIMÁVAG-
merkőzésre a DVSC**

A DVSC csapata a kispesti kudarc után a héten erősen készül a DIMÁVAG ellen. Altalános vélemény, hogy a csapatnak a három itthoni mérkőzést a DIMÁVAG, Elektromos és Sal. BTC ellen feltétlenül meg kell nyernie és ha az idegenben lejátszásra kerül Kolozsvar és Újpest mérkőzésekből elhoz egy pontot, 15 ponttal fordulva tavaszra már nem lehet nagyobb baj. A DVSC tavaszi csapat, a tamaradosor is megerősítik a teli szünet alatt és végeredményben 30-32 ponttal, aminek összeszedésére remény van, már 8-9-ik helyen végezhet a debreceni csapat.

A DIMÁVAG mérkőzésen akarja a DVSC játékosgárdája bebizonyítani, hogy nem volt reális a kispesti mérkőzés eredménye. Az összeállítást csak pénteken este, a szakosztályi ülés után hirdetik ki, nem valószínű azonban, hogy nagyobb változás legyen a csapatban, mert Móra edző alkalmas akar adni a játékosoknak javításra.

A DVSC-DIMÁVAG mérkőzés vasárnap délután 2 órai kezdettel kerül lejátszásra a Dioszegi úti sporttelepen. A mérkőzést Jania kolozsvári játékező vezető, partjelző Harsányi László és Bikay lesznek. Előmérkőzést DVSC-Törökszentmiklósi LE közlábdamérkőzés lesz.

Valószínűleg Nagy II., a DVSC kullancsa lesz a jövő szerdán Budapestén lejátszásra kerülő magyar-német katonai válogatott mérkőzésen a magyar válogatott középfedezete. A válogatottban nem kisebb nevek szerepelnek: mint Szekeres, Dósal, Rudas, Kónya, Balogh II., Nagy II. (DVSC), Balogh BSKRT, Széphegyi, Tagányi, Lukács, Németh, Kiss, Onódy II., Tancos, Rózsa, Juhász, Kiss Ferencváros.

Tóth Lajos, a Gamma kitűnő összkötőjét házi tegyelemi elé

állították a DVSC-Gama mérkőzésével kapcsolatban. A játékos állítólag sportszerűen, fegyelmezetten magatartást tanúsított, Sós edző utasításait nem tartotta be ezért felhívja a fizetés megvonásával bünteték. Mellesleg szerintünk Tóth Lajos volt a Gamma legjobb csatára.

A kispesti tiszter sem ment át a felvonalon — mondotta a labdarugóházban Horvath László a DVSC fővárosi képviselője. — Ezért neheztelünk is a kispestiekre azon nyilatkozata miatt, hogy nagyobb golaránnyal is győzhetek volna. Mintha a svéd-magyar mérkőzést láttuk volna, a kispesti beszorult, a debreceniek tamadásait pedig nem kiserite szerenese.

A nagy kispesti vereség nem jelenti azt, hogy a DVSC gyenge volna — mondotta Goda József, az Újpest intezjeje. — Jo kis csapat a debreceni garda, feltetlenul komoly szerepet fog játszani a bajnokságban...

Darai Béla, akit beválogattak a magyar ökölvívó válogatottba, pénteken indul a spanyol-svajci portyára.

Az MLSZ meg akarja szüntetni a professzionizmust. A rap-nézők megállapítása ügyben egyébként folyó tárgyalások az egyesületek között, de pl. az Újpest játékosok a vasárnapi Ferencváros elleni mérkőzés után már a hivatalosan megállapított rapnét kaptak.

Két nagyváradi csapat megelőzte a debreceniekét az NB III-ban. A bajnokság végeztével a tabella a következő képen fest:

1. Nagyvá. MÁV	11 22:10 15
2. Nagyváradi Tör.	11 39:22 14
3. DVSC II.	11 39:23 14
4. D. Villanygyár	11 19:17 14
5. P. MÁV	11 20:16 13
6. Szatmári Tör.	11 15:11 12
7. Petrozsény	11 21:23 10
8. Szatmári SE	11 17:19 9
9. Jószerencsét	11 12:23 9
10. Nagykárolyi AC	11 7:25 8
11. Szatmári VSE	11 13:26 7
12. Erőműhely. LE	11 9:18 6

K Ö Z G A Z D A S Á G

**Gyümölcskertész munkásképző iskolát
létesítenek Debrecenben**

Elérkezett a tizenkettedik óra az iskola megnyitására

A debreceni gyümölcsstermelőknek évek óta súlyos panaszuk, hogy nem kapnak megfelelő szakmunkásokat gyümölcsösökük ápolására. Már három évvel ezelőtt az volt a helyzet, hogy a Növényvédelmi Iroda vezetője, Balogh Vilmos gyümölcstermelési intőző kénytelen volt előjegyzéseket vezetni arról, hogy kinek milyen sorrendben adja munkára azokat az általa betanított kertmunkásokat, akik még rendelkezésre álltak. A munkások száma már akkor olyan kevés volt, hogy a munkásokért jelentkező termelőknek csak kevés százaléka kapott szakmunkást. A termelők nagy többsége kénytelen volt tanulatlan munkásokat fogadni, akik bizony sok esetben több kárt tettek a gyümölcsösben, mint hasznot. A helyzet azóta még romlott. A debreceni és vidéki gyümölcstermelők egyesületének elnöke, dr. szentimrei Nagy Samu ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következőket mondotta:

A szakmunkáshiány már olyan nagyfokú lett, hogy komolyan veszélyeztetni a gyümölcstermelést a debreceni határban. Az utóbbi években igen örvendetes fejlődött a gyümölcstermelés és egymásután létesültek a fiatal gyümölcsösök, azon az úton vagyunk, hogy Debrecen régi hagyományainak megfelelően elfoglalja helyét a kertkultúrában, de ez a fejlődés nem következhet be, megfelelő munkáerő hiányában. Szükséges volna egy kertmunkásképző iskola létesítése, hogy meg tudjuk teremteni a debreceni kertkultúra alapját. A fejlődő kerteknek szakmunkásokra van szükségük. Az egyesületben egyre többen panaszkodnak, hogy nem tudják kertjeiket megfelelően gondoztatni, nem kapnak munkást. Ezen a helyzeten segíteni kell a város szűk jövője érdekében. Hiába teletölthetünk, ha nem lesz kertjeinknek gondozója. Debrecen a gazdasági szakoktatás terén hála Istennek már jó úton halad a Gazdasági Akadémia mellett megkapta a középfokú gazdasági szakiskolát is, tanult vezetői dolgoztassanak, nincs szakmunkás, ezért van sürgős szükség a kertmunkásképző iskolára.

Pohl Ferenc tanácsos a városi kertészet vezetője így nyilatkozik:

Saját tapasztalataiból tudom, hogy nincs elég szakmunkás a debreceni kertek megmunkálására. Kertészek vannak, de a gyümölcs-

kultúrának, a minőségis termelésnek, mely a legfontosabb nem kontárookra, hanem szakmunkásokra van szükségük, akik értik a dolgukat, szeretettel és hozzáértéssel kezelik a gyümölcsösöt és a szőlőt. Úgy tudom, hogy nagyobb lendületet vett a határban a gyümölcsfajtelepítés, természetesen, hogy ezzel kapcsolatban a munkások iránti kereslet is megnövekedett. A régi kertmunkás létszám nem elegendő és utánpótlás pedig nincs. Nem lehet kapni kertésztanulót sem. Napszámoskodó emberek mellékfoglalkozásként űzik a kertművelést minden komolyabb szaktudás nélkül. A mai világban nem elegendő a kertmunkásoknak az, ha ázni és kapálni tud, de ha permetezni kell nem tudja, mit, mivel és hogyan kell permetezni, hogyan kell okosan metszeni. Szakmunkásokra van szükség, de ezeket csak kertmunkásképző iskola útján lehet nevelni.

Balogh Vilmos m. kir. kertészeti főintéző, akit ezzel a kérdéssel kapcsolatban megkérdeztünk, ugyanez a kertmunkásképző iskola sürgős létesítését hangsúlyozta. Elmondotta, hogy nemcsak Debrecenben van szakmunkásokra nagy szükség, hanem az

**Az országos cipészipari kongresszus javaslataihoz
hozzájárultak a debreceni cipészek**

A feketepiac megszüntetésére az összes cipészipari kellekek zárolását és az ipartestületek útján való forgalombahozatalt, továbbá az árkerdes rendezését kívánják.

A debreceni cipésziparosok szakmai értekezletét tartották tegnap este az Ipartestület dísztermében Fitori Ambrus szakosztályi elnök vezetésével. Fitori beszámolt arról az országos kongresszusról, melyet Budapestest tartottak. Ugyanis országsszerte az a vélemény alakult ki, hogy feltétlenül szükség van erős országos cipész szervezetre, mely az ország összes cipésziparosainak kívánásait egyöntetű állásfoglalás formájában terjeszti a miniszteriumok vagy más illetékes ténnyezők elé. Több mint 200 szakosztály 800 kiküldötttel képviseltette magát az országos kongresszuson, mely elsősorban anyagellátási kérdéseket tárgyalt meg nagy körültekintéssel és alaposan.

Megállapították, hogy anyaghiány nincs olyan mértékben, mint ahogy azt a cipésziparosok érzik. Elmondta az ügy előadója azt is, hogy mi módon kerülnek a bőrök 8-10 szerez áron a feketepiacra, hogyan lehet ennek gátat vetni. Egyes üzemek bőröket szereznek és kánnak.

Ezt azonban nem használják fel, hanem úgynevezett szabad áruval kicserélik, feldolgozzák és a rendes bóröket nagyon drágán feketén értékesítik.

A kongresszus egyetlen utat lát a feketepiac megszüntetésére: az összes cipészipari kellekeket zárolják s csak az Ipartestületek útján hozzák forgalomba. Ezt a határozatot elfogadták és azonnal a közellátási miniszteriumba vitték.

Másik életfontosságú kérdés az ár ügye. A javítási árszabály márciusban jelent meg, azóta azonban az anyagok ára más lett mint akkor volt. Lehetetlen azt kívánni, hogy a cipész a márciusi árak mellett vállaljon ráfizetéssel munkát. Ezért a kongresszus kérte a miniszteriumot, engedélyezzen a feldolgozott anyagokhoz számítható 30 százalékos hásonkulcsot, amennyit régen is felszámíthatnak a rezsin kívül.

Az iparosság évszázadok óta becsületos munkájából él, így akar megélni a jövőben is.

Kimondta a kongresszus, hogy országos alakulatra szükség van, de nem politikai, vagy éppen pártpolitikai áron való szerve-

A D. Villanygyár vezetősége elégedett a csapat őszi szereplésével. Tavaszra újabb erősítéseket terveznek és bíznak abban, hogy a bajnokság kérdése a két debreceni csapat között dől el, ami azt jelentené, hogy mivel a DVSC II mint utánpótlás-csapat nem mehet tovább, a D. Villanygyár lesz a jövőre NB II. csapat mindenképpen.

Budapest-Debrecen tornaverseny

Kimagasló sportesemény színvonalú lesz november 21-én az Arany Bika diszterme. A Debreceni Torna Egyesület ezen a napon délelőtt **negyed 11 órai** kezdettel rendezi meg Budapest-Debrecen városok közötti torna viadalát.

A két város közötti verseny

ebben az esztendőben hetedik alkalommal kerül megrendezésre. Az évről-évre megismertülő csapatversenyben eddig Budapest csapata négy, míg Debrecen város együttese két ízben szerezték meg a győzelmet. Az idei küzdelem nagy érdeklődésre tarthat számot, mert nemcsak az elsőket dönti el a két város között, hanem egyben ennek a versenynek és az ezt követő további válogatversenynek alapjait fogja a Szövetség összeállítani azt a magyar válogatott tornászcsapatot, amely hivatalos lesz december hó 19-én Helsinkiben Magyarországot színeit képviselni. A finnek elleni magyar válogatott csapat nyolc tornászból fog állni, így tehát a válogatottságért a budapesti és debreceni fiúknak nagyon meg kell

majd dolgozniuk, ha magukra akarják ölteni a címeres trikót. A válogatottságért, a városok közötti csapatverseny keretén belül hét budapesti és hét debreceni tornász mérli össze tudását és erejét gyűrűn, lóvon, korláton, nyújtón, műszabadyakorlatban és lóugrásban egy-egy szabadon választott gyakorlat alapján.

Az egyes versenyszámok között a Debreceni Egyetemi Athletikai Club és a DTE holgytornászai különböző kéziszer, felemás korlát és talajgyakorlatokat mutatnak be, ami minden bizonnyal még jobban emelheti fogja az amugyis kimagasló sportesemény nívóját.

A DTE rendezősége kéri a közönséget, hogy belépőjegyét, a várható nagy érdeklődés miatt

elővételben biztosítani szíveskedjen. Jegyelővétel: ifj. Gyűrű Sándor papírkereskedésében Kossuth utca 11 szám és nov. 20-án szombaton délután 3-8 ig és vasárnap délelőtt 9 óráig az Arany Bika halljában.

A DVSC fedett teniszpályáján megkezdődtek a debreceni teniszezők edzése. A pompás sportcsarnokban már vígan pattog a fehér teniszlabda s a legkiválóbb debreceniek szorgalmasan végzik edzéseiket. Ezzel a fedett sportcsarnokkal teljesült a teniszezők régi óhajai. A létesítmény vidéken egyedülálló.

A DVSC zuhógó esőben tartotta meg kétéltű edzését. A vasúti pálya talajának kímélése céljából a szomszédos dohánygyári pályán játszott a DVSC. Az edzésen hetes csapatok játszottak az egyik

együtt: Keskeny, Kadas, Herczeg, Orosz, Mester Osztroveczky és Szűcs II összeállításban, míg a másik csapat Nagy Mihály Nagy II, Szabó, Kohonitz, Komlóssy, Mór és Szilágyi összetételben játszott. Végeredményben Mester csapata 9:6-ra győzött Nagy II, együttese ellen. A gólok közül Orosz 5, Osztroveczky 2 illetve Komlóssy 2, Nagy 2, Mór és Szilágyi lőtték. Az edzésről a katonajátékosok: Csokain B. Nagyon, Zilahy, Tiszán és Ilén kívül Sidi maradt távol. Sidi kék kismérvű sérülése van, és ezért pihentette a lábát, de a DIMÁVAG ellen már játszik. Mór edző mondtotta az edzés végén: A csapatban esetleg a kapusposztján lehetséges változás, egyébként Kispesztén kiálló együtt tes fog játszani, remélem több sikerrel.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGANNYOMOZÓ (64)

GALLOCSY legregőbb magányyomozó megfigyeléssel, nyomzások, liszkretek, eredmények. Zöldra u. 3. sz. telefon: 28-72. 54-1576 12. 3

KOSZTOLANCSY magányyomozó bizalmasan megfigyel, nyomoz. Lorántffy u. 19. 54-240 11. 30

JÁNOSSY magányyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. telefon: 23-78. 54-799 2. 9.

ALKALMAZASI NYER FÉRFI VEJYES

KUTFURRÁSHOZ napszámokos állandó munkára felvételnek Füvesynél, Debrecen, Simonffy u. 15. 2-535

Hiszág-kézbesítőket (terfiakat, nőket) azonnal felvesz a kiadóhivatal. Jó fizetés, nyugdíj.

MEGBIZHATÓ ügyes raktári munkást felvesszünk. Műszaki Társaság, Hunyadi u. 17. 2-571

GAZDASÁGI ALLÁS FÉRFI (26)

KOCSIST, ki számolni, pénzt kezelni tud, felvesz Tanító u. 14. 26-592

HAZMESTERI ALLÁS FÉRFI (29)

HAZMESTER kis családú, felvétetik, Rothermerre u. 25. 29-610

FIATAL pár házmesternek elmenne. Cim: Gabonaforgalmi Központ, Deák Ferenc 13. 29-566

IPARI FÉRFI (33)

MEGBIZHATÓ józan-sütősegéd azonnal felvétetik, Rakusz sütőde, Derécske. 33-555

JOMUNKÁS hölgyfodrász segédját azonnal alkalmaz Kiss Antal. Eötvös u. 64. 33-1227

EGY sütősegéd, egy kifutó és egy tanuló felvétetik. Körsöy, Mester utca 39. 33-607

FÉRFI fodrászsegédet keresek azonnalra. Katona Józsefné Márton Kalmán u. 5. Nyilas telep. 33-583

CIPESZSEGEDEI vegyes munkára, esetleg ellátással, felvesz Falusi, Széchenyi 52. 33-600

TANULÓ FIÚ (64)

JÓCSALÁDBÓL való tanuló felvétetik Kaszanyitzky Endre üvegüzletébe, Ferenc József út 57. sz. 64-605

KIFUTÓ FIÚ (49)

KIFUTÓ felvétetik sütődebe, Boda, Vágóhid mögött. 49-527

KIFUTÓ fiút felvesz Heller esztergályos, Széchenyi u. 1. sz. 49-1218

ÜGYES kifutó fiú vagy leány azonnal felvétetik úriszabóságba, Fuhrmann Péterfia 21. 49-599

JÓMEGJELENESŰ kifutó fiú, 16 éven aluli, azonnali belépésre felvétetik, Lord Urividvánál, Ferenc József út 42. 49-598

ALKALMAZÁST NYER NŐ VEJYES (4)

HÓCIPŐ javításához munkásnőt azonnal felveszek. Réti Piac u. 42. 2-561

IRODAI NŐ (34)

ÜGYES fiatal leányt irodába keresek azonnalra. Gép- és gyorsírás előnyben. Cim a kiadóban. 34-595

IPARI NŐ (35)

VARRÓLÁNYOWAT angol munkához felveszek, Molnár, Szent Anna u. 8. 35-587

HOLGYFODRÁSZ segédkisasszonyt felvesz Sári, Kálvin tér 5. 35-560

KIFUTÓ LEÁNY (47)

KIFUTÓLEÁNYT azonnal felvesz, Simon laboratórium, Miklós u. 27. 47-594

SZOBALÁNY (60)

JÓBIZONYÍT-VÁNNYAL rendelkező szobalányok elsejére felvétetik, a szülészeti klinikára. 60-580

BEJÁRÓNO (8)

BEJÁRÓNO egésznapra felvétetik, Bathány u. 1. vendéglő. 8-570

AZONNAL felveszek közőpörű bejárónót, Svetits palota, harmadik udvar, földszint 5. 8-576

BEJÁRÓNO azonnali belépésre felvétetik, Lorántffy u. 3. balra. 8-1230

BEJÁRÓNOT, asszonyt, vagy leányt tanára azonnal felveszek, Edes vendéglő. 8-583

ALKALMAZASI KERES NO (3)

HÖLGYFODRÁSZ nő állást keres. „Azonnal” jellegre. 3-425

MOSNI, vasalni őr házakhoz elmegyek. Nyilas telep Emerich u. 3. 3-562

ÜZLETI AJANLAI 67

ÉRTEKES vasznabói seymelből takarokosan szabjuk, varrjuk, nimezzük agyneműt, teheneműt, függönyt. Megrendelések anyagjait külön debiztosítottuk. „Favorit” Csapó u. 24 sz. 67-573 12. 31

SZORME bundákat javítok alakítok, festek, veszek, eladok. Köváry szücsmester, püspöki palota 1. 31. 67-593 11. 31

HASZNALI orakat veszek javítok, eladok - Schiffmann, Vendeg u. 7. sz. kisállomásnál. 67-1792 1. 3.

SIRKOVÉK mukodói es termeskből, mézsalak gyümölcsösök részére és prissalak kerti utakra kapható a Debreceni Műkőgyárnál. Fűrdő u. 2 sz. 67-297 vv.

TÖRÖTT granolion lemezert 3.- P-t fizetek. Villanykörtécse 50 fill. Biro, Hunyadi u. 22. sz. 67-33 11. 20

LEGOLCSOBAN test tisztít Weisz kelmetest Arany János u. 29 sz. kerégtépjület. 1900 vv.

BUNDAJÁT most készítesse, alakíttassa Katona Vilmos szücsmesternél, Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 67-157 12. 12

UJJA varázsolom kabátját, kosztümjét, gyönyörű kivitelben „Fidri” divatszalon, Rákóczi u. 11. 67-1282 12. 4

ONKENTES urak! - Egyenruha készített vállalok, Tegdes, Kálvin-tér 19 sz. 67-1996 11. 26

KÖLSCÖNZÖK, veszek porszívót, gramofont, lemezeket, ajánlok villany zseblámpát, dinamófejet, kerékpár, rádióalkatrészeket. Soltész, Kálvin-tér 2. Telefon: 12-59. sz. 67-1796 1. 31.

ÜZLETI KERESLET 66

TOLLAI legmagasabb napl arany vesz „Hanygya” tollgyűjtő telep. József kir. herceg u. 71 66-532

ÉLELMISZER, ITAL (18)

JONATHAN, batul, ion donpepin anna kapható termelőléni, maza tétiben 's. Ungvár u. 4. sz. pavilonlakatya mélett. 18-388 12. 6

RÓZSA boggyó hecsedli kapható. Ferenc József út 71. 2 udvar 18-477

FINOM süttők kapható. Cegléd utca 16. 18-591

ÉKSZER, ARANY, EZÜST (19)

RÉGI ékszereket, ezüstöt, briliánsat, magas aron veszek. Ekszer javítás, Pollák aranyműves Hatvan u. 2. szám 19-572 11. 29

ARANYA1, ezüstöt, -briliánsat, ékszer, napl arban veszek Szelecsenyi Sas u. 2. szám 19-495 11. 27

ARANYAT, ezüstneműt, ékszereket napláron vesz Takács Sándorné, Piac u. 56. 19-593 2. 18

RÁDIO (58)

ELADÓ egy 3+1 csöves radio. Veres 5. 58-604

HANGSZER (28)

ZONGORA hangolási munkát, kítűnő képzettséggel vállalom, Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28-624 5. 3

MUSICA gyártmányú új modern zongora kapható Szendrő Bathány u. 22. sz. 28-915

BUTOR (9)

HALOSZOBÁK és konyhaberendezések a leg jobb kivitelben allandóan raktaron. Ujfa -ussynál Bethlen 56. 9-1449 11. 20

FIGYELEM: Sajátkészítményű konyhaberendezések, festett hájók, kombinált szekrények raktaron Arany János u. 1. udvarban. 9-645 11. 29

HALOSZOBÁKAI legolcsóbban bizalommal csak Lőcsői bútorgyűjteleben vasarolhat, Botvös u. 66. 9-86 11. 30

HASZNALT bútorokat irodaberendezést, wert nemkasszát és üzletberendezést magas aron veszek, Veró, Csapó u. 10 szám. 9-737 11. 13

NINCSEN fenyes kirakatunk bútor olcsón adunk, Piac u. 71 szám, udvarban, Brillné. 9-1484 1. 8.

VALÓDI keleti Perzsaszönyeg eladó. Nagyvárad u. 14. Korsós. 9-613

GYERMEKVASAGY matraccal eladó. Pesti utca 61. 3-ik lépcső. 9-557

ELADÓ teleháló bútor, asztalok, székek, ládák, locok és konyhaszekrény. Veres 5. 9-603

KIADÓ ÜZLET, MŰHELY RAKTAR 41

NAGY deszkaszín (jelenleg takarmányüzlet) kiadó. Hid u. 14 szám, Gaspárnál, vv. 41-938

SÜRGŐSEN keresek forgalmas utcán üzletet, vagy nagy szobát varrodára részére. Csapó u. 71. 41-579

ATADÓ ÜZLET, VENDEGLŐ (6)

ELADÓ vendéglő, vagy elcsereíthető földdel, s házzal. Cim a kiadóban. 6-578

LAKÁSI KERES (52)

KERÉSEK december hó elsejére kétszobás lakrészt, fürdőszoba, kony hahasználattal, vagy két, háromszobás komfortos főbérleti lakást. Vajna gazdasági felügyelő. Telefon: 29-23. 52-1745 vv.

BUTOROZOTT SZOBA (10)

BUTOROZOTT szoba, két fiatalember részére kiadó, Varga u. 42. 1 a. 10-1223

UDVARI bútorozott szoba azonnal kiadó, esetleg teljes ellátással is. Mák u. 26. 10-602

ELVESZETT (13)

TEHERAUTÓGUMI kettő darab 32x6 méretű tárcsával együtt, november 11-en ejjei a Kassa út 32 B. ház előtt, vonatás közben leszakadt a keréktengelyről és elveszett. Megtalálóját, v. nyomravezetője 100 pengő jutalomban részesül. A gumik számai: Cordatic 234272, és Polski 390102168 A nyomozást a rendőrség és csendőrség is folytatja. Veréb boryár. Homokkert. 13-460

ELVESZTETTEM - a Piac utcán egy félpár barna kötétt bőrkésztyűt, 15-én este. A megtaláló jutalomban részesül. Cseh Lajos és társa, Piac u. 56. 13-612

ELVESZTETTEM 15-én délelőtt a Rákóczi utcától a Piac u. közepéig fél pár barna drappal kombinált kesztyűmet, Becsületes megtaláló illő jutalom ellenében a Piac u. 32. sz. alá, Ruzicska méterembe sziveskedjek leadni. 13-574

VEGYES (68)

15-20 SZARVASMARHÁT, telelni elvállalom, pénzért, vagy részben - Cim a kiadóban 68-597

KÁPOSZTA gyalulását, meg borakását vállalom. Bernáth, József kir. hg. 15. 68-589

TÜZHELY KÁLYHA (46)

ELADÓ kétaknás salgotarjani kályha. Csillag u. 37. 46-445

JÓKARBAN levő Jobbágy kályha eladó. Erzsébet u. 87. 46-572

AB N álló cserépkályha eladó. Blahane u. 8. Házfelügyelő. 46-606

CSEREÜZLET (11)

KERÉKPÁRA gumit komplett s darabonként is elcserelem használt bért, árpáért és tengeriért, Jánosi u. 81. sz. Csapókeret. 11-1228

GYERMEKROCSI (27)

GYERMEKÁGY, keményfából, fényezve 103.20 P. Szabó asztalos bútorgyűjteleben, Csapó u. 33. sz. 27-191 2. 14.

HASZNALI RUHA, CIPO (69)

ELADÓ fekete női öszi kabát, közepetmetre, Rákóczi u. 13. 3 ajtó. 69-1226

GYERMEK báránybőr bunda, 2 pár 26-os fehér házicipő eladó. Aczél antikvárium, Széchenyi u. 2 sz. 69-609

JÓÁLLAPOTBAN levő szürke ruházati bőr kabát fek. perzsa gallérral eladó. Csapó u. 61 sz. negyedik ajtó. 69-1221

GYERMEK lengyelbunda, 4-7 évesig, egy fekete női kabát eladó. Csapó u. 61. negyedik a. 69-1222

KÉT alighasznált fehér vattázott brokát paplan sürgősen eladó. Szent a. 22. sz. 69-581

SEZLONTAKARÓ bordó velúr, új állapotban eladó. Pacsirta u. 8 2 ajtó. 69-1229

ELADÓ egy sötétkék női félkabát és párnahuzatok, keresztlépület, Baross u. 24. 69-596

EGY pár tisztí csizma 41-es, megbízásból eladó. Bathány u. 12. Nagy Imre. 69-608

FEKETE magyar ruha közepetmetre alighasznált, diáknak is alkalmas, eladó. Kossuth u. 39. házmester. 69-559

VÁROSI bunda eladó, Morgenstern Mór szabómester, Miklós u. 2. 69-564

INGÓSAG VÉTEL VEJYES (37)

ANTIK fotelt keresek, s esetleg csak vázat, „Fotell” jellegre. 37-466

INGÓSAG ELADÁS VEJYES (36)

FOTELEK, kék plüss, szőrmék, futószőnyeg, utazókiosarak, eladók, - Vilmos császár körút 12. 36-189

VAS sárkerítés eladó. Hid u. 10. 36-575

GAZDASÁGI TERMÉNY (25)

GYÜMÖLCSFAK közműtétek, rózsák még kaphatók, Ungvártól Kúrtos u. 19. huszárlaktanya mögött. 25-531 11. 30

SZŐLŐVESSZŐ saját telepemen gyökeresztett, különböző fajta, igen olcsón kapható, Simonffy u. 59. 25-611

PRIMA süttők, káposzta és kalarabé eladó. Kishegyesi út 33. 25-603

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)

GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, kocsik, szekerek, alkatrészek állandóan raktaron Árúti, Becserél, vázari vitez Nagy János, Hatvan u. 41. telefon 26-19. 24-1811 12. 4.

BOROSHORDÓKAT 40 hektóig kölcsön adok, egész szezonra. Erdeklődheti, Széchenyi u. 94. földszinten egész nap. 24-524

INGATLANFORGALMI IRODA (40)

ELADÓ INGATLANOK Belvárosban többlakásos ház, örökösök olcsón adják. - Püspökladány fő terén szép ház, több újjal, jutányosan, teherrel átvehető. - Buszmegállónál adamentes családi ház, szép gyümölcsös, beköltözhető, áthelyezés miatt olcsón eladó. - Újleltai útnál 32 holdas jó homokföld tanúval eladó. - Két hold elsőrendű termő szőlő családi okok miatt 11.000 pengőért sürgősen eladó Patay iroda, József kir. herceg u. 8. telefon 30-99. 40-584

ELADÓ HÁZ (17)

BEKÖLTÖZHETŐ ház eladó, Kerekes Géza u. 25. sz. 17-525

KÉTSZER négyoszobás, komfortos, emeletes villa 700 négyzetöglő gyümölcsös, eladó. Károly Ferenc József út 23. 17-565

HERCEG utca 4. ház eladó. Értekezni Keleti sor 15. 17-601

FÖLDBÉRELET (23)

VÁROSHOZ közel hat hold szőlő és pusztai föld kiadó. Cim a kiadóban. 23-569